

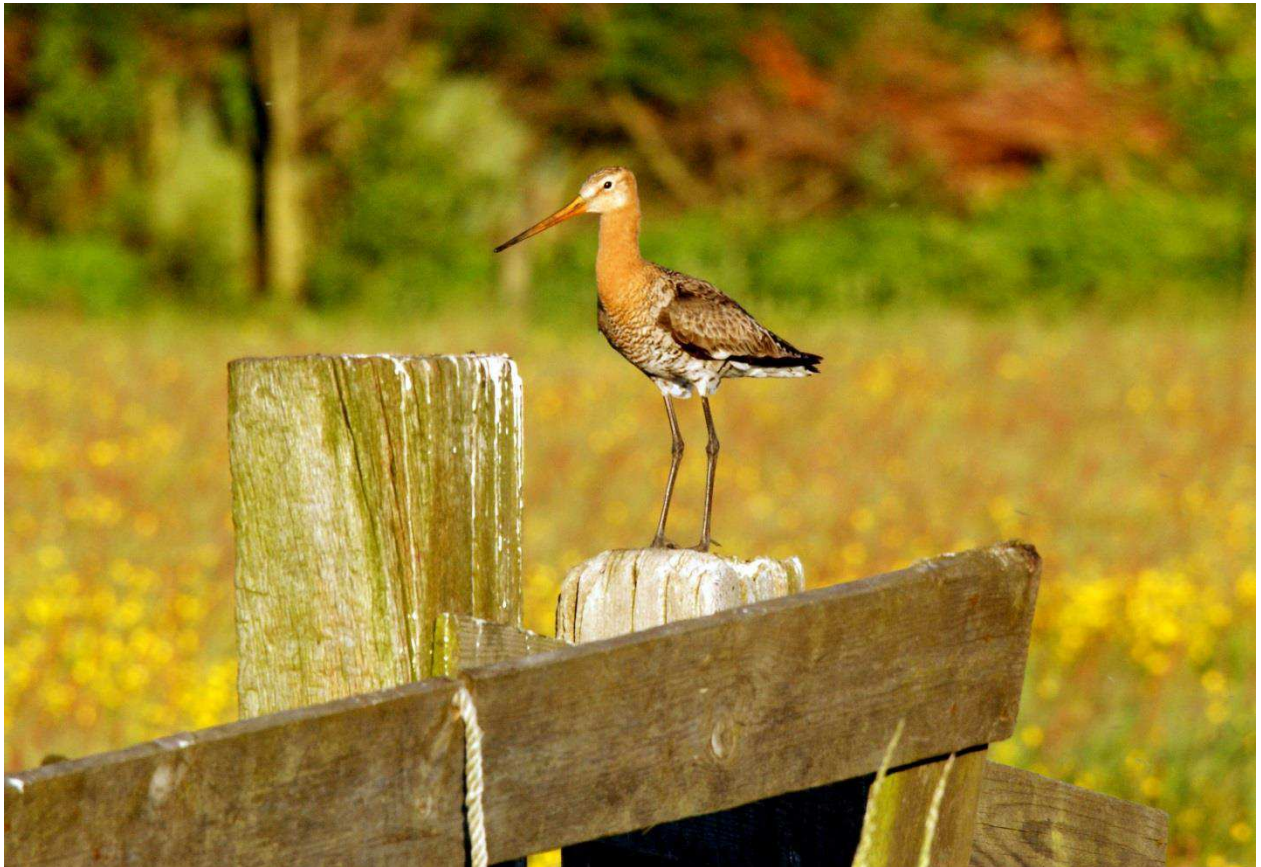
Bijlagenboek 8.30

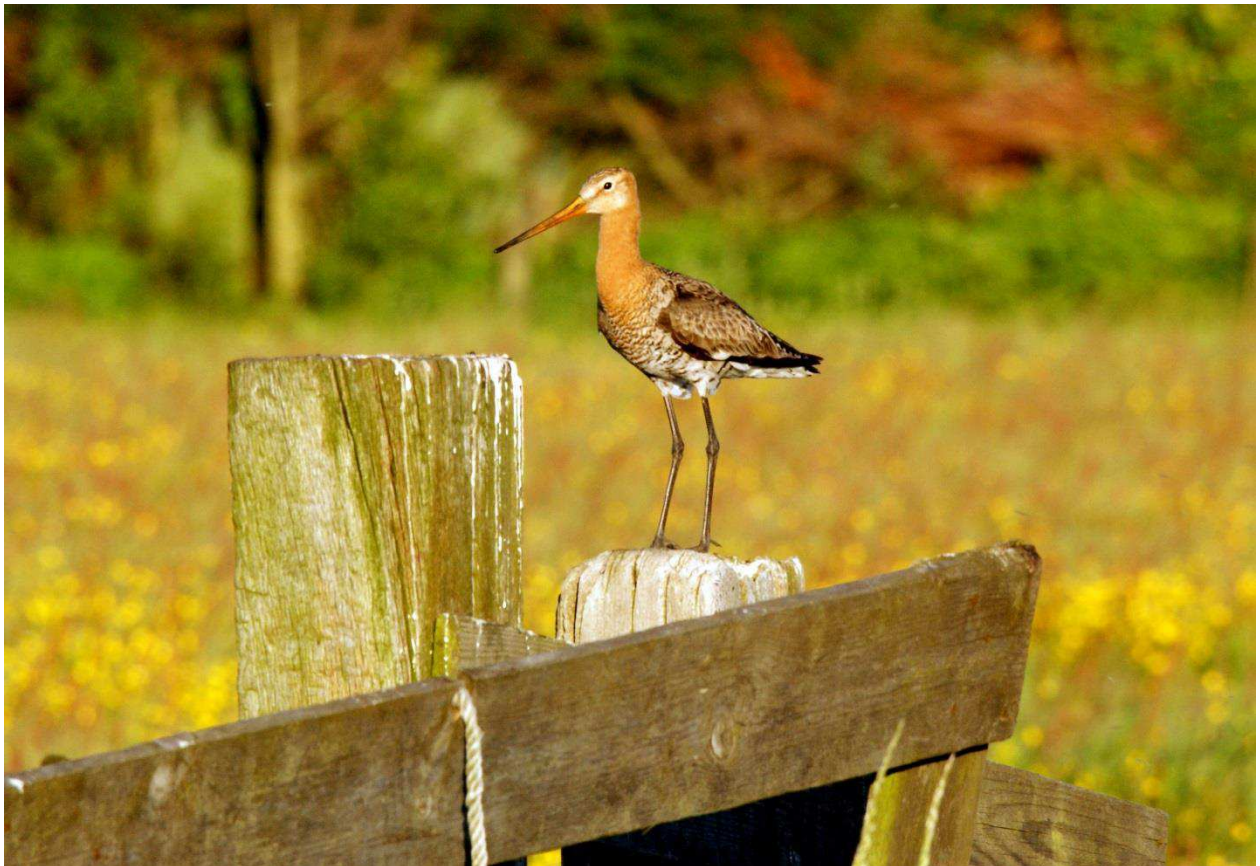

Compensatieplan Weidevogelleefgebieden

Projectomschrijving	Versterking Markermeerdijken		
Documentnummer	AMMD-005489		
Bedrijfsonderdeel	Markt- en productontwikkeling		
Werkpakket	Planproces en Vergunningen		
Status	Definitief		
Revisienummer	3.0	Revisiedatum	30-3-2018

**Versterking Markermeerdijken
Plan van compensatiemaatregelen weidevogels**

Plan van compensatiemaatregelen ten behoeve van weidevogels voor de versterking van de Markermeerdijken

Purmerend, 30 maart 2018

Martine Bijman
Water, Land & Dijken

Inhoud

1	Inleiding	5
1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Opdrachtformulering en visie op opdracht	5
1.3	Leeswijzer	7
2	Compensatiemaatregelen	9
2.1	Weidevogelboerderijen	9
2.1.1	Omschrijving	9
2.1.2	Inventarisatie	10
2.1.3	Locaties	11
2.1.4	Resultaat van de maatregelen	11
2.1.5	Monitoring	12
2.2	Verbeteren kruidenrijkdom	12
2.2.1	Omschrijving	12
2.2.2	Inventarisatie	13
2.2.3	Locaties	14
2.2.4	Resultaat van de maatregelen	14
2.2.5	Monitoring	14
2.3	Verbeteren waterhuishouding	15
2.3.1	Omschrijving	15
2.3.2	Inventarisatie	16
2.3.3	Locaties	18
2.3.4	Resultaat van de maatregelen	18
2.3.5	Monitoring	19
2.4	Verbeteren openheid	19
2.4.1	Omschrijving	19
2.4.2	Inventarisatie	20
2.4.3	Locaties	21
2.4.4	Resultaat van de maatregelen	21
2.4.5	Monitoring	21
2.5	Voeren verantwoord predatiebeheer	22
2.5.1	Omschrijving	22
2.5.2	Inventarisatie	22

Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

2.5.3	Locaties	22
2.5.4	Resultaat van de maatregelen	22
2.5.5	Monitoring	23
2.6	Workshops	23
2.6.1	Omschrijving	23
2.6.2	Inventarisatie	23
2.6.3	Locaties	23
2.6.4	Resultaat van de maatregelen	24
2.6.5	Monitoring	24
3	Organisatie en Samenwerking	25
3.1	Verantwoordelijkheden Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK)	25
3.2	Verantwoordelijkheden Alliantie	25
3.3	Verantwoordelijkheden Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken	25
4	Planning	27
5	Begroting	28
6	Toetsing compensatie	29
6.1	Juridisch kader	29
6.2	Maatregelen voor fysieke compensatie (artikel 1)	31
6.3	Aanvullende eisen aan compensatie (artikel 3)	31
6.4	Compensatieplan (artikel 4)	33
6.5	Compensatieovereenkomst (artikel 5)	33
7	Conclusie	34
	Bijlagen	
1	Intentieverklaringen	
2	Kaarten	
3	Pakketeisen weidevogelboerderijen	
4	Controle- en sanctieprotocol	
5	Offertes	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In het kader van het behoud van veilige dijken zal een versterking van de Markermeerdijken plaatsvinden. De Alliantie versterkt ruim 33 kilometer Markermeerdijken tussen Hoorn en Durgerdam. De werkzaamheden behorende bij deze versterking brengen verlies van weidevogelleefgebieden en natuurtypen die het behoud van weidevogels tot doel hebben, met zich mee. Om deze reden moet compensatie van weidevogelleefgebied worden uitgevoerd. Deze compensatieplicht is vastgesteld in de Provinciale Ruimtelijke Verordening en de Uitvoeringsregeling natuurcompensatie.

Ruimtebeslag op weidevogelleefgebieden vindt plaats langs de randen van grote gebieden, het grootste deel van de dijk ligt langs het Markermeer en vormt daarmee de natuurlijke grens van het weidevogelleefgebied. Er is geen sprake van versnippering of verlies van functionele eenheden. De dijkversterking leidt niet tot verlies van kerngebieden voor weidevogels. De kerngebieden zijn die delen van de weidevogelleefgebieden waar geen randeffecten zijn. De dijkversterking vindt altijd plaats nabij de weg, waar dus altijd sprake is van randeffecten en waardoor het geen kerngebieden raakt. Een gedetailleerde beschrijving van de toetsing en de effecten en maatregelen van de Versterking op provinciaal beschermde weidevogelleefgebieden is te vinden in de Toetsing Natuurnetwerk Nederland en Weidevogelleefgebieden.

De Alliantie Markermeerdijken (AMMD) heeft Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken (WLD) opdracht gegeven voor het opstellen van een weidevogelcompensatieplan. Water, Land & Dijken is een agrarisch collectief dat samen met haar leden streeft naar een meerwaarde voor natuur en landschap in samenhang met agrarisch ondernemerschap. In het werkgebied Laag-Holland betekent dit het behoud van een karakteristiek open veenweidegebied met bijbehorende weidevogels. Om dit te realiseren wordt agrarisch en particulier natuurbeheer uitgevoerd door circa 500 agrarische leden in het gebied. WLD is een lokale vereniging en werkt samen met lokale partijen. De vereniging is opgericht in 1996 en heeft ruim 20 jaar ervaring met de uitvoering van weidevogelbeheer en ervaring in contacten met en begeleiding van boeren. Ook wordt er (in sommige gevallen intensief) samengewerkt met terreinbeherende organisaties als Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Landschap Noord Holland. WLD heeft samenwerkingsovereenkomsten in twee natuurterreinen met de terreinbeheerders en begeleid met Landschap Noord-Holland 600 vrijwilligers die de boeren helpen bij de uitvoering van weidevogelbeheer. Daarnaast is WLD bekend met lokale knelpunten en de oplossing daarvan. Door de uitvoering van diverse onderzoeken gericht op weidevogelbeheer in het gebied, weet de vereniging exact welke inrichtings- en beheermaatregelen wel en niet passend zijn in haar werkgebied. Sinds het ontstaan van WLD is onder andere onderzoek gedaan naar mozaïekbeheer, ontwikkelen en behouden kruidenrijk grasland, kuikenoverleving, voedselbeschikbaarheid voor weidevogels en effecten van water op weidevogels. Vanuit dit oogpunt is WLD de aangewezen partij om de compensatie van weidevogelbeheer uit te voeren in dit gebied. Naast de uitvoering van collectief agrarisch natuur-, landschaps-, en waterbeheer is WLD ook actief op het gebied van boerderijeducatie, berm- en dijkbeheer, aanleg natuurvriendelijke oevers, plattelandsrecreatie, enzovoorts.

1.2 Opdrachtformulering en visie op opdracht

De omvang van de weidevogelcompensatie wordt bepaald door de omvang van het bedrag waarvoor compensatie vereist is. Voor dit bedrag worden maatregelen genomen om de weidevogelstand in stand te houden, ondanks de afname van de weidevogelleefgebieden.

Tabel 1 geeft een overzicht van de omvang van de compensatie door een overzicht te geven van de te maken kosten.

Tabel 1. Geraamde kosten voor compensatieopgave weidevogelleefgebieden.

Onderdeel		Kosten per eenheid	Aantal	Uitsplitsing kosten	Totale Kosten
Kosten voor ontwikkeling	Verlies weidevogelleefgebieden		59,1 ha ^B	€ 957.964,31	€ 1.055.219,57
	Verlies N13.01 Vochtig weidevogelgrasland in het NNN	€ 16.209,21 /ha ^A	6,0 ha	€ 97.255,26	
Uitvoeringskosten^C		20% van totaal		€ 211.043,91	€ 211.043,91
Vermindering uit compensatiebank^D	Compensatie gemaal Schardam	-	-	€ 111.700,-	€ 111.700,-
Bedrag waarvoor compensatie vereist is					€ 1.154.563,48
Bedrag beschikbaar voor inrichting door WLD^A					€ 1.291.111,-

Ad A) Normbedrag gegeven door de provincie Noord-Holland.

Ad B) De omvang van de compensatie is bepaald voordat het ontwerp definitief is gemaakt en besloeg destijds 73,3 ha. De oppervlakte waarvoor compensatie gezocht wordt groter dan het uiteindelijke ruimtebeslag, omdat het ontwerp nadat werd gezocht voor compensatie nog verder is geoptimaliseerd, waarbij het nieuwe ontwerp dus kleiner is uitpakkt.

Ad C) De kosten van compensatie bestaan voor de totale opgave uit het aantal te compenseren hectares vermenigvuldigd met de kosten van ontwikkelingsbeheer per eenheid. Daar komen 20% eenmalige uitvoeringskosten bij. Dit is conform artikel 6 van de Uitvoeringsovereenkomst.

Ad D) In 2016 is bij Schardam een nieuw gemaal gebouwd. Voor het gemaal en de nieuwe afwatering heeft ook compensatie van weidevogelleefgebieden plaatsgevonden. Hierbij heeft overcompensatie plaatsgevonden en deze is destijds al gelabeld als compensatie voor de dijkversterking (Roodzand, 2013). Deze overcompensatie had een waarde van € 111.700,-. De compensatieopgave is verminderd met deze reeds gerealiseerde compensatie.

Voor het betrokken gebied is berekend dat een totale omvang van 73,3 hectare moet worden gerealiseerd voor de weidevogelcompensatie. Hierbij is de voorkeur om deze compensatie maatregelen uit te voeren in de omgeving van de dijkversterking, maar het volledige werkgebied van WLD kan hiervoor worden benut. In totaal is hiervoor € 1.291.111,- beschikbaar. Het werkgebied van WLD omvat twee grote gebieden; Laag Holland, het gebied ten noorden van Amsterdam, in de lijn Amsterdam-Zaanstad-Alkmaar-Hoorn-Amsterdam, en Noord-Kennemerland, vanaf het landelijk gebied ten noorden van Beverwijk tot aan Camperduin, inclusief de Harger- en Pettemerpolder.

De compensatie vindt plaats ter versterking van bestaand weidevogelleefgebied. Zoals gezegd voert WLD collectief agrarisch natuurbeheer uit in opdracht van provincie Noord Holland in haar werkgebied. De maatregelen die als gevolg van de versterking worden uitgevoerd, grenzen aan bestaand agrarisch natuurbeheer of worden genomen op percelen waar al agrarisch natuurbeheer op wordt uitgevoerd. De compensatiemaatregelen zorgen hiermee voor een kwaliteitsverbetering aanvullend op bestaand beheer.

De effecten van de dijkversterking worden gecompenseerd; er wordt een nieuw leefgebied voor weidevogels aangelegd, bestaand leefgebied wordt door de aanvulling versterkt en specifieke elementen worden gevormd zodat de gunstige staat van de instandhouding van de weidevogels gewaarborgd blijft. Voor dit compensatieplan is de kennis en ervaring van WLD ingezet om lokaal de passende maatregelen te kunnen nemen.

Door WLD in te schakelen bij het wegzetten van de compensatiemaatregelen, wordt een toegepast maatregelenpakket neergelegd met maximaal resultaat tot gevolg. De maatregelen richten zich op de weidevogelsoorten grutto, tureluur en Kievit.

Het streven is een hoogwaardig weidevogelgebied te realiseren met een mozaïek van maatregelen passend binnen de agrarische bedrijfsvoering en het landschap. Hiermee wordt gestreefd de weidevogelstand te verhogen in de gebieden waar de compensatie plaats vindt. WLD heeft als collectief intensief contact met gebiedspartijen als Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Landschap Noord-Holland, en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. De terreinen van de tbo's zijn in bijna alle gevallen omgevormd naar natuur, hier vindt natuurbeheer plaats. Binnen deze gebieden is het beheer in sommige gevallen gericht op weidevogels en wordt de agrarische bedrijfsvoering zo uitgevoerd dat het bijdraagt aan de realisatie van het betreffende natuurdoel. Echter, in natuurterrein kunnen ook natuurdoelen zijn gelegen welke tegenstrijdig zijn met weidevogels; het natuurdoeltype Moeras met opgaande vegetatie is niet wenselijk bij weidevogelbeheer. Om deze reden is er meer winst te behalen voor de weidevogels op agrarische grond. Vandaar dat er afspraken worden gemaakt met boeren over de te treffen compensatiemaatregelen.

Onder compensatiemaatregelen vallen inrichtings- en beheermaatregelen. Het bestaande beheer wordt geoptimaliseerd door het uitvoeren van deze maatregelen welke leiden tot investeringen voor lange tijd.

In alle gevallen is er sprake van vrijwilligheid, daar waar een optimalisatieslag gemaakt kan worden maar de eigenaar hier niet toe bereid is, kan dit niet worden afgedwongen.

WLD inventariseert voor deze opdracht haar hele werkgebied op locaties welke in aanmerking komen voor kwaliteitsverbetering. De inventarisatie vindt als eerste plaats in de directe omgeving, binnen een zone van 5 km, van de Markermeerdijk. Boeren uit die regio worden als eerste benaderd. Het heeft, zoals eerder in de tekst vermeld de voorkeur om de maatregelen te treffen in de nabijheid van de Markermeerdijk. Echter de keuze blijft aan de eigenaar. Om deze reden zullen er ook maatregelen worden genomen welke verder van de Markermeerdijk af liggen.

De gemaakte afspraken worden vastgelegd in een contract. Met ondertekening van dit contract verklaard de grondeigenaar dat hij de afspraken zal nakomen.

1.3 Leeswijzer

De uitwerking van de opdracht omvat deze rapportage in de vorm van een plan van aanpak ten gunste van compensatie van weidevogelleefgebied.

Hoofdstuk 2 beschrijft inhoudelijk de compensatiemaatregelen die worden genomen.

Hoofdstuk 3 bevat een omschrijving van de organisatie, de samenwerking en bijbehorende verantwoordelijkheden.

Hoofdstuk 4 bevat een tijdsplanning.

Hoofdstuk 5 bevat een financiële onderbouwing van de compensatiemaatregelen.

Hoofdstuk 6 bevat een toetsing van de eisen waaraan het compensatieplan moet voldoen.

Tot slot wordt in hoofdstuk 7 getoetst of met het pakket aan compensatiemaatregelen aan de compensatieplicht wordt voldaan.

2 Compensatiemaatregelen

2.1 Weidevogelboerderijen

2.1.1 Omschrijving

Een economisch gezond boerenbedrijf combineren met de zorg voor weidevogels en het landschap is in de tijd van schaalvergroting in de agrarische sector niet eenvoudig. Regelingen voor weidevogelbeheer bieden niet de garantie die agrariërs zouden willen om een duurzame bedrijfsvoering te kunnen opbouwen.

Het afsluiten van een langdurige beheerovereenkomst van 15 jaar is hierin een uitkomst. Hiermee wordt de garantie voor een goed weidevogelbiotoop voor een lange periode geboden. Op deze wijze kan de populatie zich succesvol voortplanten. Tevens heeft de agrariër de mogelijkheid zich te onderscheiden in de bedrijfsvoering. Het biedt kansen om een product, afkomstig van het agrarische bedrijf, op waarde te brengen door het te vermarkten als bijvoorbeeld weidevogelmelk, -kaas of -vlees.

Op de weidevogelboerderij krijgt de natuur voorrang. Weidevogels, vlinders, kikkers en andere dieren zijn even belangrijk als koeien. Drie agrarische bedrijven sluiten beheerovereenkomsten ten gunste van weidevogels voor een periode van 15 jaar op basis van een standaard beheervergoeding van €1350,00 per hectare per jaar. Op de afgesloten hectares kan verschillend beheer plaatsvinden: (1) Maaidatum na 1 juni, (2) Maaidatum na 1 juni met beperkte beweiding, (3) Plasdras of greppelplasdras, (4) Extensieve beweiding vanaf 1 mei met 1,5 GVE per hectare, (5) Beperking in bemesting waarbij alleen 15 ton ruige met per jaar is toegestaan, (6) Verhogen van het waterpeil met 40 cm van 1 februari tot 15 juni.

Met behulp van deze verschillende pakketten wordt een ideaal mozaïek ten gunste van weidevogels gecreëerd. Onder mozaïekbeheer wordt het volgende verstaan; een brede range van maaidata (van begin mei tot ver in juni) en verschillende typen beweid land ('gewoon' beweid land, extensief beweid land, voorbeweid land), met als centraal criterium dat er een voldoende schakering in gebruiksvormen moet zijn voor een optimale vestiging, ei-overleving en kuikenoverleving.

De maatregelen en afspraken verschillen binnen de percelen, dit ten gunste van de variatie. Enige mate van bemesting, zonder dat sprake is van intensief beheer, is belangrijk om bodemleven te behouden. Bodemleven is van belang voor weidevogels. Hoog waterpeil kan niet overal worden toegepast omdat beweiding cruciaal is bij weidevogelbeheer en dat gaat niet op natte grond omdat het vee de bodem stuk trapt als deze te nat is.

Zie voor gedetailleerde beschrijving van de typen beheer bijlage 3.

Een beheerregisseur beoordeelt de geschiktheid van de percelen op kansen voor weidevogels en bepaald welke inrichtingsmaatregelen het biotoop kunnen optimaliseren. De inrichtingsmaatregelen worden in het eerste of tweede jaar uitgevoerd. De regisseur beslist over het te voeren beheer dat gedurende het weidevogelseizoen is gericht op weidevogels; het waterpeil wordt opgezet zodat de grond rondom de greppels en langs de sloot drassig wordt, de grasgroei vertraagd en de grasmat een andere samenstelling krijgt. De kruidenrijkdom in een perceel neemt toe wat de weidevogels ten goede komt. Er wordt mozaïek gecreëerd op een weidevogelboerderij. De verschillende percelen worden beweid of laat gemaaid wat kuikens de kans geeft om veilig op te groeien en een ruim voedselaanbod tot gevolg heeft.

Voorafgaand aan ieder weidevogelseizoen wordt het beheerplan besproken tussen de weidevogelboer en de beheerregisseur. Het meest passende beheer wordt vastgelegd op een topografische kaart.

Tijdens het seizoen zelf wordt het beheer, afhankelijk van de resultaten en weersomstandigheden, indien nodig, bijgesteld.

Gedurende de looptijd van het contract vinden steekproefsgewijs controles plaats. Deze worden uitgevoerd door een controleur van WLD. Bij een controleopdracht worden alle beheereenheden gecontroleerd.

De frequentie van de controle is minimaal 1 keer per jaar. Wanneer nalatigheden geconstateerd worden, waarbij de optie van herstel kan worden geboden, zal her controle plaats vinden.

De controleur is alleen verantwoordelijk voor het vaststellen van de situatie. De projectleider van WLD is verantwoordelijk voor de interpretatie en de communicatie hiervan richting de deelnemer. Zie voor het controle- en sanctieprotocol bijlage 4.

2.1.2 Inventarisatie

Om te bepalen welke bedrijven in aanmerking komen voor een weidevogelboerderij zijn selectiecriteria opgesteld:

- De eigenaar van het bedrijf is maximaal 50 jaar oud of heeft een gemotiveerde bedrijfsopvolger;
- De boer kiest met zijn 'hart' voor een weidevogelboerderij, de motivatie komt vanuit zichzelf. Hij wordt niet gedreven door geld;
- Bedrijf ligt binnen begrenzing werkgebied WLD;
- Bedrijf ligt binnen begrenzing open grasland;
- Percelen in bezit van het bedrijf zijn in potentie geschikt voor weidevogels, de omstandigheden zijn aantrekkelijk voor de vogels;
- Er vindt jaarlijks monitoring en evaluatie plaats met zo nodig bijstellingsbeheer;
- Weidegang is verplicht.

Door elf kandidaten is interesse getoond in het aangaan van een overeenkomst betreffende weidevogelboerderij. Deze boeren zijn benaderd door WLD. Met de boeren zijn gesprekken gevoerd over de mogelijkheden voor deelname en de visie hierop van WLD en henzelf. Aan de hand van deze gesprekken is een scorelijst ingevuld. Op basis van deze lijst zijn drie verschillende bedrijven geselecteerd om een weidevogelboerderij vorm te geven. Verschillende bedrijfsvoeringen worden vertegenwoordigd; hierbij gaat het om een melkveehouder, vleesveebedrijf / zorgboerderij en een jongvee opfokbedrijf / pensionhouder voor paarden. In totaal wordt op 36,81 hectare binnen het weidevogelleefgebied beheer gevoerd waar weidevogels voorrang krijgen. Er is gericht gezocht naar percelen grenzend aan bestaand weidevogelbeheer binnen ANLb (Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer, de huidige Europese subsidieregeling voor agrarisch natuurbeheer), hetzij van de weidevogelboer, hetzij van omliggende boeren. Het beheer op de percelen welke worden gefinancierd met compensatiegelden is optimaal voor weidevogels. Daarnaast voorziet het beheer op de omliggende percelen, door afspraken binnen ANLb, hier ook in. De veldregisseur van WLD maakt afspraken over het aanvullend beheer van de omliggende percelen van de weidevogelboer en percelen van andere deelnemers ANLb. Om een beeld te krijgen van het beheer per weidevogelboerderij, wordt verwezen naar kaart 1 A-B-C, in de bijlage 2 Kaarten. Het overzicht is opgenomen in tabel 2.

Tabel 2. Overzicht van weidevogelboerderijen met bijbehorende locatie, oppervlakte en kosten.

#	Plaats	Kaartnummer	Bedrag per ha	Oppervlakte (ha)	Kosten
101	Holysloot	1A	€ 1.350,00	5,67	€ 114.858,00
102	Broek in Waterland	1B	€ 1.350,00	14,78	€ 299.244,45
103	Marken	1C	€ 1.350,00	16,36	€ 331.243,50
Totaal				36,81	€ 745.345,95

2.1.3 Locaties

De drie geselecteerde bedrijven voldoen aan de selectiecriteria. De intrinsieke motivatie is groot, percelen zijn geschikt voor weidevogels en men is bereid zich te laten begeleiden bij de uitvoering van het beheer. Voor de locatie van de weidevogelboerderijen wordt verwezen naar kaart 1A-B-C in bijlage 2 Kaarten. In tabel 2 is opgenomen welk kaartnummer hoort bij een specifieke locatie.

2.1.4 Resultaat van de maatregelen

Voor de uitvoering van het weidevogelbeheer is een vergoeding begroot over een periode van 15 jaar. Zoals beschreven in het hoofdstuk 2.1.1. wordt hiervoor €1350,00 per hectare uitgekeerd. In totaal betekent dit dat er op 36,81 hectare 15 jaar beheer voor weidevogels wordt uitgevoerd binnen de weidevogelleefgebieden. De kosten hiervoor bedragen €745.345,80.

De beheervergoeding voor het beheer door de weidevogelboerderijen is gebaseerd op de bedragen in de Catalogus Groenblauwe Diensten. Deze Catalogus is een overzicht van de maximale vergoedingen die Nederlandse overheden grondeigenaren mogen geven die een groenblauwe dienst leveren. Deze diensten kunnen gaan over natuur en landschap, cultuurhistorie, recreatie of waterbeheer. De Catalogus kan worden geraadpleegd op www.bij12.nl.

Voor alle hectares geldt dat hiermee voor de komende 15 jaar de garantie kan worden geboden dat het gevoerde beheer optimaal voor weidevogels wordt uitgevoerd naast de agrarische bedrijfsvoering. Daarnaast worden inrichtingsmaatregelen getroffen op de percelen waar dit nodig is, dit wordt verder in hoofdstuk 2.2 t/m 2.5 toegelicht.

Het beheer op de weidevogelboerderijen heeft als doel om ten minste de huidige aantallen van de broedende weidevogels te behouden, echter, er wordt gestreefd naar een verbetering. Deze verbetering is haalbaar, met de maatregelen wordt de potentie van het gebied voor broedende weidevogels en kuikens verbeterd. Het effect van de maatregelen is groter dan de oppervlakte van het areaal waarop de maatregelen worden genomen. Het omliggende gebied wordt versterkt door uitstraling naar de omgeving.

Er moet wel rekening worden gehouden met externe factoren die van invloed zijn zoals het omliggende beheer op andere bedrijven, invloed van weer en klimaat en invloed van predatie. Uiteindelijk hebben deze invloeden een onderlinge samenhang. Met de inzet van de verschillende inrichtings- en beheermaatregelen binnen dit compensatieproject wordt zoveel mogelijk ingezet op versterking van het biotoop en motivatie. Om deze reden worden workshops georganiseerd om ook omliggende boeren nog meer te enthousiasmeren weidevogelbeheer te combineren met een agrarische bedrijfsvoering, zie hiervoor hoofdstuk 2.6. Daarnaast wordt middels (agrarisch)natuurbeheer ook beoogd om omstandigheden te optimaliseren of te behouden voor weidevogels. Voor het voeren van verantwoord predatiebeheer worden zogenaamde vossenrasters aangelegd binnen dit project, zie hiervoor hoofdstuk 2.5.

2.1.5 Monitoring

Een professionele monitoring is van groot belang voor het meten van de resultaten van het gevoerde beheer. WLD heeft in 2016 over haar hele werkgebied een nulmeting uitgevoerd om te beoordelen wat de toenmalige stand was van populatie grutto en tureluur. Deze nulmeting dient als uitgangspunt voor beoordeling van de effecten van de compensatiemaatregelen.

Op de weidevogelboerderijen vindt jaarlijks monitoring plaats van de weidevogelresultaten. De methode die hiervoor wordt gebruikt is de BMP-telling (Broedvogel Monitoring Project). Deze heeft als doel bepalen welk percentage van de grutto's succesvol broeden. Bij deze methode worden tijdens vijf veldbezoeken in de periode tussen eind maart en eind juli, lettend op het gedrag van de vogels, de broedterritoria in kaart gebracht. De vijf bezoeken worden gelijkmatig over deze periode verdeeld. De tijd tussen twee veldbezoeken is tenminste 10 dagen. De resultaten van de BMP-telling worden gedeeld met HHNK.

Al tijdens het weidevogelseizoen kunnen, als blijkt dat het ingezette beheer niet toereikend is, extra maatregelen ten gunste van de weidevogels worden genomen. Weidevogels handelen niet altijd volgens de verwachting, maar gelukkig is de inzet van het beheer op de weidevogelboerderijen flexibel in te vullen.

2.2 Verbeteren kruidenrijkdom

2.2.1 Omschrijving

De abiotische factoren van de grond en het water in combinatie met de vegetatiesamenstelling vormen de basis van biodiversiteit. Een kruidenrijke, gevarieerde vegetatie maakt het leven van insecten, zoogdieren, amfibieën en vogels - ook weidevogels en hun kuikens - mogelijk. Vegetatie in agrarisch gebied is vaak soortenarm met een hoog aandeel productieve grassoorten met als doel een hoge opbrengst van het oogstgewas. Hoe productiever de oogstgewassen, des te eentoniger de vegetatiesamenstelling en des te kleiner de biodiversiteit.

In het verleden waren graslanden in agrarisch gebruik de meest soortenrijke ecosystemen in ons land. Tegenwoordig is dit niet meer het geval, enkele uitzonderingen daargelaten in natuurgebieden en in sommige agrarische gebieden. Toch is gebleken dat het mogelijk is om soortenrijke graslanden te herstellen en blijkt bovendien dat dit economisch een meerwaarde oplevert. Naast geringere oppervlakten die als 'kruidenrijk grasland' al dan niet met subsidie economisch kunnen functioneren, is er ruimte om op grotere oppervlakten een beperkte verhoging van de biodiversiteit te realiseren.

Beheer dat gericht is op een grotere variatie in de vegetatie legt de basis van de zorg voor biodiversiteit in het agrarische landschap. Weidevogels hebben baat bij biodiversiteit, baat bij een open kruidenrijke vegetatie met veel afwisseling tussen verschillende soorten bloemen en grassen. Dit zorgt voor een toename in de kwaliteit van insecten en de voedselbeschikbaarheid wat belangrijk is voor het opgroeien van weidevogelkuikens. Des te meer kruidenrijke vegetaties voorkomen in een gebied, des te beter.

De kruidenrijkdom van percelen kan worden verhoogd door beheer aan te passen of af te plaggen. WLD heeft verschillende onderzoeken uitgevoerd in haar werkgebied gericht op kruidenrijkdom van percelen. Denk hierbij aan Praktijknetwerken kruidenrijk grasland, Ontwikkelen en behouden van kruidenrijk grasland, Biodiversiteitsmonitor, Beoordelen van kruidenrijkdom met satelliet, enzovoorts. Uit deze onderzoeken is gebleken dat het jaren duurt voor er een verbetering van de kruidenrijkdom zichtbaar wordt als alleen wordt beheerd of geplagd.

Om het proces van de gewijzigde vegetatiesamenstelling te bevorderen wordt met de maatregel Verbeteren kruidenrijk grasland, grasland opnieuw ingezaaid met een speciaal, voor het gebied geschikt mengsel. De mengsels 'Kruidenrijk grasland' (B141) en 'Kuikenlandmengsel' (B145) van Biodivers worden hiervoor gebruikt.

Deze zijn goed geschikt als zaadmengsel voor kruidenrijk grasland voor weidevogels: zij komen goed overeen met de plantengemeenschappen (Kamgrasweiden en Glanshaverhooilanden) welke van nature als kruidenrijke graslanden nog worden aangetroffen in het werkgebied van WLD.

De kruiden in de mengsels zijn inheems, worden in de regio gewonnen en bevatten geen soorten die ongewenst zijn in verband met sterke onsmakelijkheid of negatieve diergezondheidseffecten.

De percelen ontvangen een onderhoudsbemesting met ruige mest. Het moment van maaien is op zijn vroegst 15 juni, maar is afhankelijk van de eisen die de vegetatie stelt en de aanwezigheid van weidevogelkuikens. Daarnaast is het belangrijk om de pH omstandigheden te optimaliseren, hierdoor is het soms noodzakelijk om kalk te strooien, op deze wijze verhoogt de pH.

Nadat de percelen zijn ingezaaid met een kruidenrijk mengsel worden de pakketvoorwaarden behorende bij het ANLb pakket 'kruidenrijk grasland' gehanteerd. Zie voor de pakketvoorwaarden <http://helpdeskportal.scan-ict.nl/index.php/kennisbank/beheerpakketten-anlb>.

Samenstelling mengsel 'Kruidenrijk grasland' (B141)

Akkerhoornbloem, Beemdlangbloem, Duizendblad, Echte koekoeksbloem, Gestreepte witbol, Gewone hoornbloem, Gewone margriet, Gewoon biggenkruid, Gewoon duizendblad, Gewoon reukgras, Gewoon struisgras, Knoopkruid, Moerasrolklaver, Paardenbloem, Pinksterbloem, Ratelaar, Rode klaver, Rood zwenkgras, Scherpe boterbloem, Sint Janskruid, Smalle weegbree, Veldlathyrus, Veldzuring, Vogelwikke, Witte klaver.

Samenstelling mengsel 'Kuikenland mengsel' (B145)

Beemdlangbloem, Duizendblad, Echte koekoeksbloem, Gewone hoornbloem, Kamgras, Kleine klaver, Moerasrolklaver, Pinksterbloem, Reukgras, Roodzwenkgras, Rode klaver, Scherpe boterbloem, Smalle weegbree, Veldgerst, Veldlathyrus, Veldzuring en Vogelwikke.

2.2.2 Inventarisatie

Op 11 verschillende locaties worden graslanden opnieuw ingezaaid met een kruidenrijk grasland mengsel. In totaal wordt 56,11 hectare kruidenrijk ingezaaid. Het overzicht is opgenomen in tabel 3.

Tabel 3. Overzicht van inzaaien kruidenrijk grasland met bijbehorende locatie, oppervlakte en kosten.

#	Locatie	Kaartnummer	Oppervlakte (ha)	Kosten
1	Uitgeest	2D	9,35	€ 15.968,25
2	Uitgeest	2D	8,02	€ 5.490,00
3	Schardam	2A	3,19	€ 1.977,50
4	Hobrede	2B	5,40	€ 4.190,50
5	Wijdewormer	2C	3,30	€ 2.032,50
6	Oudendijk	2B	4,80	€ 7.603,05
10	Grootschermer	2C	12,78	€ 26.000,00
13	Wormer	2C	2,51	€ 11.040,00
15	Marken	2A	1,48	€ 2.620,00
102	Broek in Waterland	2A	3,03	€ 6.000,00
103	Marken	2A	2,25	€ 6.850,00
Totaal			56,11	€ 89.771,80

Offertes zijn opgevraagd bij bedrijven uit de regio. Iedere offerte is specifiek gericht op de betreffende locatie, immers, iedere situatie is anders. Ligging, bewerkbaarheid en patroon van percelen zorgen voor een andere aanpak en andere kosten.

De offertes voor de verschillende maatregelen zijn op te vragen door de opdrachtgever bij WLD.

2.2.3 Locaties

Voor de locatie van de weidevogelboerderijen wordt verwezen naar kaart 2 A-B-C-D, in bijlage 2 Kaarten. In Tabel 3 is opgenomen welk kaartnummer hoort bij een specifieke locatie. De nummering van de locaties zegt niets over de voorkeur daarvan. WLD inventariseert voor deze opdracht haar hele werkgebied op locaties welke in aanmerking komen voor ontwikkeling kruidenrijkdom. De inventarisatie vindt als eerste plaats in de directe omgeving, binnen een zone van 5 km, van de Markermeerdijk. Boeren uit die regio worden als eerste benaderd. Het heeft, zoals eerder in de tekst vermeld de voorkeur om de maatregelen te treffen in de nabijheid van de Markermeerdijk. Echter de keuze blijft aan de eigenaar. Om deze reden worden er ook maatregelen genomen welke verder van de Markermeerdijk af liggen.

2.2.4 Resultaat van de maatregelen

Deze maatregel zorgt voor een totale oppervlakte van 56,11 hectare kruidenrijk grasland binnen de weidevogelleefgebieden. Het beheer zal in alle gevallen gericht worden op het behoud van de kruidenrijkdom, het bemestingsniveau zal worden aangepast naar 15 ton ruige mest per jaar. De pakketvoorwaarden van het pakket 'kruidenrijk grasland' binnen ANLb worden gehanteerd.

Daarnaast zal, afhankelijk van de omstandigheden, op veel gevallen een reparatie-bekalking worden toegepast. Dit zorgt voor de juiste abiotische omstandigheden, met name de zuurgraad (pH).

Goede abiotische omstandigheden zorgen voor meer voedsel voor kuikens en een betere structuur van de vegetatie. Dit resulteert in een beter biotoop voor opgroeiende weidevogelkuikens.

2.2.5 Monitoring

Een professionele monitoring is van groot belang voor het meten van de resultaten van het gevoerde beheer. WLD heeft in 2016 over haar hele werkgebied een nulmeting uitgevoerd om te beoordelen wat de toenmalige stand was van populatie grutto en tureluur. Deze nulmeting dient als uitgangspunt voor beoordeling van de effecten van de compensatiemaatregelen.

De gebieden waar maatregelen worden genomen met 'weidevogelcompensatie gelden', zullen op zijn minst een keer per drie jaar worden gemonitord middels een BMP-telling. De resultaten van deze telling worden gedeeld met HHNK.

De effecten van kruidenrijke percelen op de weidevogelpopulatie zijn aangetoond in verschillende onderzoeken. Op 16 augustus 2017 is door Louis Bolk Instituut een advies opgesteld voor inzaai en beheer van kruidenrijk grasland ten gunste van weidevogels in Noord-Holland. In dit rapport worden de kruidenrijke mengsels B141 en B145 geadviseerd. Mocht echter toch blijken dat de mengsels die worden gebruikt niet goed genoeg zijn, dan zal onderzocht worden welke mengsels wel effectief zijn.

2.3 Verbeteren waterhuishouding

2.3.1 Omschrijving

Weidevogels hebben een voorkeur voor natte en drassige omstandigheden. Dit zorgt ervoor dat ze wormen en emelten in de bodem makkelijker kunnen vinden. Daarnaast hebben kruidenrijke graslanden en vochtige bodems een directe relatie; ze versterken elkaar. Van oorsprong was het moeilijk om lager gelegen graslanden te ontwateren, hierdoor was kruidenrijk en nat grasland vanzelfsprekend. Met de huidige technologie en waterhuishouding is het veel makkelijker geworden om grasland droog te houden. Dit zorgt voor een hogere productie van gras en daarnaast is grasland makkelijker te bewerken met machines. Door verdroging wordt met name tijdens langdurige droge periodes de bodem te hard. Hierdoor kunnen weidevogels niet meer in de grond zoeken naar voedsel. Daarnaast groeit het gras sneller en beter waardoor kruiden minder kans hebben zich te ontwikkelen, het resulteert in percelen die vroeg worden gemaaid (waardoor kuikens en nesten kunnen sneuvelen) met minder insecten. Door maatregelen te nemen die vernatting op grasland tot gevolg hebben, wordt het voedselaanbod voor de weidevogels vergroot.

Plasdras

Om de realisatie van plasdras mogelijk te maken worden boeren gefaciliteerd door de aanschaf van plasdras pompen. Plasdras gebieden zijn voornamelijk belangrijke rust- en foerageergebieden. Door de insectenrijkdom langs de waterkanten zijn deze ook erg geschikt voor opgroeiende kuikens. Uit de praktijk is gebleken dat het aanleggen van plasdrassen (indien op een geschikte locatie) kan leiden tot het aantrekken van broedende vogels op de omliggende percelen.

Weidevogels broeden in de regel nauwelijks binnen 200 meter van bebouwing maar ze verblijven wel vaak binnen deze afstand. Zo vormen plasdrassen binnen 200 meter van de bebouwde kom rust- en voedselgebieden voor volwassen vogels maar ook voor pullen.

Een plasdras kan in de vorm van een greppelplasdras aangelegd worden, hierbij is de voedselfunctie voor kuikens en volwassen vogels het belangrijkste. Indien het op grotere oppervlaktes wordt aangelegd (bijvoorbeeld: op een perceel) wordt het ook gebruikt als pleisterplaats voor het broedseizoen. Een plasdras staat van half februari tot half april, mei of juni onder water.

Verhogen waterpeil

Peilverhoging wordt uitgevoerd door water in de sloten op te zetten met behulp van een tijdelijke voorziening als stuw of dam.

Het oppervlaktewaterpeil naast de beheereenheid bereikt ná de verhoging een peil t.o.v. het (gemiddelde) maaiveld van 25 centimeter of minder op veengrond en 40 centimeter of minder op kleigrond.

Ieder voorjaar is anders en met de klimaatveranderingen worden de voorjaren steeds droger en wordt augustus regelmatig extreem nat. Om optimaal aan weidevogelbeheer te kunnen doen is het wenselijk dat waterstanden in weidevogelgraslanden naar wens van de broedvogel kunnen worden ingesteld

NB: de maatregel peilverhoging kan niet worden uitgevoerd in gebieden die volgens het peilbesluit van het waterschap een drooglegging hebben van 70 cm of meer (zomerpeil).

Weidevogelvriendelijke taluds

Ook het verflauwen van sloottalud levert een positieve bijdrage aan de beschikbaarheid van voedsel voor de weidevogelkuikens. Doordat er een betere verbinding wordt gerealiseerd tussen sloten en grasland, worden abrupte grenzen tussen het talud (wal) van het perceel en de sloot voorkomen. Diverse planten en insecten hebben goede mogelijkheden zich te vestigen omdat de overgang geleidelijk is. Bij flauwe taluds is op het van nat naar droog lopende milieu voor oude vogels en kuikens dan ook veel en goed voedsel te vinden.

De slootoevers krijgen een aflopend talud van minstens 1:3, afhankelijk van de uitgangssituatie en mogelijkheden. Om de biodiversiteit te bevorderen, worden de oevers over een breedte van 3 meter niet bemest.

2.3.2 Inventarisatie

Plasdras

Op 10 verschillende locaties worden plasdrassen ingericht. Op alle locaties betreft het een inrichting van één plasdras behalve bij nummer 12 en 101: op beide locaties worden drie plasdrassen ingericht en bij nummer 18: op deze locatie worden 2 plasdrassen ingericht.

De aanschaf van een pomp wordt door WLD gedaan, de totale kosten zijn genoemd bij nummer 0 in tabel 4. Er is een offerte aangevraagd voor 15 plasdraspompen. Voor zes pompen zijn al afspraken gemaakt over de locatie waar deze worden ingezet, dit geldt voor nummer 6, 9, 12, 19, 24 en 101. De aanschafkosten van deze pompen zijn niet doorberekend per locatie.

De weersverwachting in Nederland is niet stabiel. Waar het ene voorjaar warm en vochtig verloopt, is het andere koud en droog. Op het laatste moment kunnen schakelen, door percelen (greppel) plasdras te kunnen zetten, is dan erg belangrijk.

WLD stelt om deze reden negen pompen beschikbaar voor nog nader te bepalen locaties, om ad hoc, tijdens het weidevogelseizoen, greppels of percelen plasdras te zetten. Daar waar niet voldoende water beschikbaar is tijdens een droge periode worden pompen ingezet.

Er worden drie verschillende typen pompen aangeschaft die een plasdras van 0,4 hectare, 0,8 hectare of 1,2 hectare kunnen realiseren. Deelnemers kunnen zich hiervoor aanmelden of de veldmedewerkers van WLD selecteren de percelen.

In totaal wordt, met de huidige gemaakte afspraken, op 6,97 hectare plasdras gerealiseerd wat resulteert in 15 plasdrassen. Het overzicht is opgenomen in tabel 4.

Tabel 4. Overzicht van plasdrassen met bijbehorende locatie, kaartnummer, oppervlakte en kosten. Op sommige locaties worden meerdere plasdrassen aangelegd, achter de locatie staat het aantal plasdrassen.

#	Locatie	Kaartnummer	Oppervlakte (ha)	Kosten
0	Werkgebied WLD (9 pompen)	n.v.t.	n.t.b.	€ 53.372,00
4	Hobrede	3A	0,87	€ 1.294,00
6	Oudendijk	3A	0,15	€ -
7	Middelie	3A	0,42	€ 1.000,00
9	Westzaan	3C	0,22	€ -
12	Oterleek (3x)	3D	0,38	€ 2.951,04
13	Wormer	3C	0,33	€ 4.460,00
18	Wormer (2x)	3C	3,44	€ 2.000,00
19	Hobrede	3A	0,70	€ -
24	Westzaan	3C	0,05	€ -
101	Holysloot (3x)	3B	0,23	€ 2.340,00
Totaal			6,79	€ 67.417,04

Verhogen waterpeil

Op twee locaties wordt het waterpeil verhoogd wat in totaal resulteert in een oppervlakte van 46,72 hectare. Voor de berekening van de oppervlakte is gebruik gemaakt van de voorschriften van het agrarisch natuurbeheer, hier wordt uitgegaan dat een sloot met een verhoogd peil aan beide kanten een vernatting van '50 meter' realiseert. Het overzicht is opgenomen in tabel 5.

Tabel 5. Overzicht van Verhogen waterpeil met bijbehorende locatie, kaartnummer, oppervlakte en kosten.

#	Locatie	Kaartnummer	Oppervlakte (ha)	Kosten
17	Oosthuizen	3I	20,68	€ 21.820,00
101	Holysloot	3J	26,04	€ 6.900,00
Totaal			46,72	€ 28.720,00

Weidevogelvriendelijke taluds

Op 8 locaties worden sloottaluds geschikt gemaakt voor weidevogels door het verflauwen van de taluds. In totaal wordt hiermee 2,79 hectare aan taluds verflauwt, dit komt overeen met 9,3 kilometer. Het overzicht is opgenomen in tabel 6.

Tabel 6. Overzicht van Weidevogelvriendelijke taluds met bijbehorende locatie, kaartnummer, oppervlakte en kosten.

#	Locatie	Kaartnummer	Oppervlakte (ha)	Kosten
11	Egmond a/d Hoef	3H	0,20	€ 5.800,00
16	Katwoude	3G	0,31	€ 525,00
25	Egmond a/d Hoef	3H	0,26	€ 8.011,46
26	Marken	3F	0,05	€ 3.814,34
27	Marken	3F	0,04	€ 2.889,66
101	Holysloot	3E	1,29	€ 45.673,80
102	Broek in Waterland	3E	0,04	€ 1.100,00
103	Marken	3F	0,60	€ 1.750,00
Totaal			2,79	€ 69.564,26

Offertes zijn opgevraagd bij bedrijven uit de regio. Iedere offerte is specifiek gericht op de betreffende locatie, immers, iedere situatie is anders. Ligging, bewerkbaarheid en patroon van percelen zorgen voor een andere aanpak en andere kosten.

De offertes voor de verschillende maatregelen zijn op te vragen door de opdrachtgever bij WLD.

2.3.3 Locaties

Plasdras

Voor de locaties van de plasdrassen wordt verwezen naar kaart 3 A-B-C-D, in bijlage 2 Kaarten. In Tabel 4 is opgenomen welk kaartnummer hoort bij een specifieke locatie.

Verhogen waterpeil

Voor de locaties van het verhogen waterpeil wordt verwezen naar kaart 3 I-J, in bijlage 2 Kaarten. In Tabel 5 is opgenomen welk kaartnummer hoort bij een specifieke locatie.

Weidevogelvriendelijke taluds

Voor de locatie van de weidevogelvriendelijke taluds wordt verwezen naar kaart 3 E-F-G-H, in bijlage 2 Kaarten. In Tabel 6 is opgenomen welk kaartnummer hoort bij een specifieke locatie.

2.3.4 Resultaat van de maatregelen

Plasdras

Deze maatregel zorgt voor een totale oppervlakte van 15,97 hectare plasdras binnen de weidevogelleefgebieden. Per plasdras is het aannemelijk dat de voedselbeschikbaarheid voor weidevogels toeneemt, daarnaast blijkt uit de praktijk dat het de vestiging van weidevogels positief beïnvloed. Een plasdras zorgt ook voor slikachtige randjes, rondom deze randjes ontwikkelt zich een open en kruidenrijke vegetatie. Dit zorgt tevens voor meer insecten die nodig zijn voor opgroeiende weidevogelkuikens.

Verhogen waterpeil

Deze maatregel resulteert in hogere slootwaterpeilen die van invloed zijn op 46,72 hectare binnen de weidevogelleefgebieden. Door een hoger slootwaterpeil wordt op deze oppervlakte de grasgroei vertraagd en verandert ook de vegetatiesamenstelling.

De samenstelling wordt opener en kruidenrijker indien ook rekening wordt gehouden met het bemestingsniveau en de type bemesting. In de meeste gevallen geldt een extensief bemestingsniveau met 15 ton ruige mest per hectare per jaar. Hogere waterpeilen resulteren op deze oppervlakte ook in een betere connectiviteit tussen percelen voor kuikens.

Doordat de sloottaluds hierdoor minder steil zijn (immers het waterpeil gaat omhoog en komt dus hoger te staan ten op zicht van het maaiveld) kunnen kuikens zich beter verplaatsen.

Weidevogelvriendelijk talud

Deze maatregel resulteert op een oppervlakte van 2,79 hectare (9,3 km lengte) tot verflauwde taluds. Hierdoor wordt de connectiviteit verhoogt (zie vorige alinea 'verhogen waterpeil' voor uitleg). Daarnaast ontstaan op de taluds slikachtige randjes waar weidevogels gebruik van kunnen maken om te foerageren, dit verhoogt de voedselbeschikbaarheid.

2.3.5 Monitoring

Een professionele monitoring is van groot belang voor het meten van de resultaten van het gevoerde beheer. WLD heeft in 2016 over haar hele werkgebied een nulmeting uitgevoerd om te beoordelen wat de toenmalige stand was van populatie grutto en tureluur. Deze nulmeting dient als uitgangspunt voor beoordeling van de effecten van de compensatiemaatregelen.

De gebieden waar maatregelen worden genomen met 'weidevogelcompensatie gelden', zullen op zijn minst een keer per drie jaar worden gemonitord middels een BMP-telling. De resultaten hiervan worden gedeeld met HHNK.

Plasdras pompen zijn verplaatsbaar. Wanneer blijkt dat de maatregelen op een locatie niet effectief zijn, dan zal de pomp worden verzet naar een andere locatie waar deze beter tot zijn recht komt. Dit geldt ook voor tijdelijke voorzieningen als dammetjes en stuwtsjes.

Voor het verflauwen van een sloottalud geldt dat dit eenmalige inrichting is, verplaatsen is hier dus niet aan de orde.

2.4 Verbeteren openheid

2.4.1 Omschrijving

In de open veenweidegebieden is de 'verdichting' van het landschap verstorend voor weidevogels. In de van oorsprong zeer open landschappen staan tegenwoordig meer bomen, bosjes en ruige rietkragen. Weidevogels houden juist van de openheid van broedgebieden. In bosjes en rietkragen kunnen predatoren zich ophouden wat juist ongewenst is binnen weidevogelgebieden. Vaak zijn deze ruige plekken door gebrek aan beheer spontaan gegroeid. Door deze bosjes en rietkragen te verwijderen, wordt de openheid van een weidevogelgebied verbeterd.

Rietperceel

Ruigtes en riet moeten jaarlijks in de periode tussen 1 oktober en 1 maart gemaaid worden. Het maaisel wordt afgevoerd. Het talud van de slootkanten moet meegenomen worden. Binnen 200 à 300 meter van wegen, beplanting en bebouwing kan (lokaal) oud riet blijven staan voor zangvogels als blauwborst en rietzanger, die dit in de broedtijd nodig hebben. De veldmedewerker van WLD heeft hierin een beslissende rol.

Bosjes

Bomen zijn erg verstorend voor weidevogels. Uit onderzoek en praktijk ervaringen van 'weidevogelaars' blijkt dat van boomgroepen een grote verstoring uit kan gaan, ze bieden namelijk geschikte broedgelegenheid voor de kraai en buizerd

die weidevogelpullen en weidevogeleieren prederen. Het broedsucces van weidevogels rondom bomen is in sommige gevallen daardoor zeer slecht.

Door bomen in of grenzend aan weidevogelgebied te kappen, zullen soorten als kraai en buizerd voor hun broedgelegenheid uitwijken naar andere locaties. Dit komt de overleving van weidevogelkuikens in open grasland ten goede. Bij de selectie van de bosjes is rekening gehouden met de Wet natuurbescherming.

Uitleg over oppervlakte bepaling weidevogelleefgebied

De maatregelen leiden tot een verbetering van de openheid van het landschap. Ze hebben nu nog een versturende werking op het weidevogelbiotoop. Om de verstoring van het weidevogelleefgebied in kaart te brengen gebruiken we verschillende verstoringafstanden welke landelijk zijn bepaald, zie tabel 7 (Teunissen et al., 2012). De invloed op het weidevogelleefgebied is daarmee groter dan de daadwerkelijke oppervlakte die wordt verwijderd.

Tabel 7. Versturende werking van opgaande elementen en andere objecten op weidevogels. Deze tabel geeft de gemiddelde verstoringafstand weer.

Versturend object	Gemiddelde verstoringafstand (meter)
Rietland	200
Landschapsbeplanting	200
Lijnvormige beplanting	200

2.4.2 Inventarisatie

Rietperceel

Op 3 locaties worden rietpercelen gemaaid voor een periode van 3 jaar. In totaal wordt hiermee 2,39 hectare riet gemaaid, daardoor wordt een verbetering van totaal 144,42 hectare weidevogelleefgebied gerealiseerd. Het overzicht is opgenomen in tabel 8.

Tabel 8. Overzicht van rietpercelen met bijbehorende locatie, kaartnummer, oppervlakte en kosten.

#	Locatie	Kaartnummer	Werkelijk (ha)	Buffer (ha)	Kosten
8	de Woude	4F	0,08	29,52	€ 750,00
9	Westzaan	4G	0,54	32,39	€ 1.800,00
10	Grootschermer	4E	1,77	82,51	€ 8.640,00
Totaal			2,39	144,42	€ 11.190,00

Bosjes

Op 9 locaties worden bosjes/ruigtes gekapt of geknot. WLD regelt het vergunningstraject. Na de kap dient de gebruiker ervoor te zorgen dat boomopslag wegblijft. In totaal worden hiermee 3,44 hectare aan bosjes verwijderd, daardoor wordt een verbetering van totaal 205,33 hectare weidevogelleefgebied gerealiseerd. Het overzicht is opgenomen in tabel 9.

Tabel 9. Overzicht van bosjes met bijbehorende locatie, kaartnummer, oppervlakte en kosten.

#	Locatie	Kaartnummer	Werkelijk (ha)	Buffer (ha)	Kosten
13	Wormer	4C	0,12	20,04	€ -
14	Zuiderwoude	4A	0,77	23,70	€ 6.500,00
18	Wormer	4C	0,12	18,26	€ 250,00
19	Hobrede	4B	0,27	18,38	€ 10.002,00
20	Uitdam	4A	0,02	15,17	€ 4.245,00
21	Oostzaan	4C	1,28	21,99	€ 3.145,00
22	Middelie	4B	0,20	19,57	€ 8.115,00
23	Westzaan	4C	0,38	23,39	€ 2.000,00
101	Holysloot	4A	0,27	44,83	€ 2.500,00
Totaal			3,44	205,33	€ 36.757,00

Offertes zijn opgevraagd bij bedrijven uit de regio. Iedere offerte is specifiek gericht op de betreffende locatie, immers, iedere situatie is anders. Ligging, bewerkbaarheid en patroon van percelen zorgen voor een andere aanpak en andere kosten.

De offertes voor de verschillende maatregelen zijn op te vragen door de opdrachtgever bij WLD.

2.4.3 Locaties

Rietperceel

Voor de locaties van rietpercelen wordt verwezen naar kaart 4 E-F-G, in bijlage 2 Kaarten. In Tabel 8 is opgenomen welk kaartnummer hoort bij een specifieke locatie.

Bosjes

Voor de locatie van de bosjes wordt verwezen naar kaart 4 A-B-C-D, in bijlage 2 Kaarten. In Tabel 9 is opgenomen welk kaartnummer hoort bij een specifieke locatie.

2.4.4 Resultaat van de maatregelen

Rietperceel

Deze maatregel zorgt jaarlijks voor 2,39 ha gemaaid riet. De eerste keer maaien wordt gefinancierd vanuit compensatiegelden. In de overeenkomst is vastgelegd dat eigenaar de rietkraag of het rietperceel blijft beheren. Rietmaaien heeft groot effect op de verbetering van weidevogelbiotoop, de versturende werking van riet is namelijk erg groot. Bij iedere gemaaide rietkraag verbetert de openheid waardoor predatoren zich niet meer in het riet bevinden. Dit komt de vestiging van de weidevogels ten goede.

Bosjes

Het kappen van bosjes en bomen leidt tot minder broed- en uitkijkgelegenheid voor kraai en buizerd op 9 locaties rondom weidevogelleefgebieden.

2.4.5 Monitoring

Een professionele monitoring is van groot belang voor het meten van de resultaten van het gevoerde beheer. WLD heeft in 2016 over haar hele werkgebied een nulmeting uitgevoerd om te beoordelen wat de toenmalige stand was van populatie grutto en tureluur. Deze nulmeting dient als uitgangspunt voor beoordeling van de effecten van de compensatiemaatregelen.

De gebieden waar maatregelen worden genomen met 'weidevogelcompensatie gelden', zullen op zijn minst een keer per drie jaar worden gemonitord middels een BMP-telling. De resultaten hiervan worden gedeeld met HHNK.

Als uit de inventarisaties blijkt dat het maaien van riet en ruigte niet effectief is, dan wordt de volgende jaren uitgeweken naar andere locaties. Het kappen van bomen wordt eenmalig uitgevoerd en kan niet worden teruggedraaid.

2.5 Voeren verantwoord predatiebeheer

2.5.1 Omschrijving

Ondanks vele inspanningen en een zeer geschikt broedgebied kunnen externe invloeden het weidevogelbeheer negatief beïnvloeden. De invloed van natuurlijke vijanden (predatoren) kan voor weidevogelpopulaties fataal zijn. Predatie hoort bij het natuurlijke systeem maar doordat het niet goed gaat met de weidevogelstand is minder invloed hiervan gewenst. Daarnaast is door de nabijheid van steden de invloed van vossen onnatuurlijk groot. Dit is een bedreiging voor de weidevogels in de gebieden rond de Markermeerdijken.

Om vossenpredatie te beperken zullen vossenrasters aangelegd worden. Er worden drie a vier stroomdraden tijdens het broedseizoen om een gebied gezet en onderhouden. Gebieden kunnen hiermee veilig gesteld worden voor de vos. Een vossenraster kan niet overal worden ingezet, Het gebied moet geschikt zijn om uit te rasteren. Dit komt neer op aaneengesloten gebieden tot 50 hectare waar de grondeigenaren allemaal meewerken.

Vrijwilligers en boeren voeren tijdens het weidevogelseizoen tweewekelijks controles uit op planten- en grasgroei tegen het raster aan. Daar waar dit plaats vindt worden de planten ingekort aangezien het een negatief effect heeft op de stroomtoevoer.

2.5.2 Inventarisatie

Op 2 locaties wordt het vossenraster ingezet. In totaal wordt hiermee 20,59 hectare weidevogelleefgebied beschermd tegen predatie door vossen. Het overzicht is opgenomen in tabel 10.

Tabel 10. Overzicht van vossenrasters met bijbehorende locatie, kaartnummer, oppervlakte en kosten.

#	Locatie	Kaartnummer	Oppervlakte (ha)	Kosten
12	Oterleek	5B	5,82	€ 1.880,00
102	Broek in Waterland	5A	14,78	€ 702,42
Totaal			20,59	€ 2.582,42

Offertes zijn opgevraagd bij bedrijven uit de regio. Iedere offerte is specifiek gericht op de betreffende locatie, immers, iedere situatie is anders. Ligging, bewerkbaarheid en patroon van percelen zorgen voor een andere aanpak en andere kosten.

De offertes voor de verschillende maatregelen zijn op te vragen door de opdrachtgever bij WLD.

2.5.3 Locaties

Voor de locaties van de vossenrasters wordt verwezen naar kaart 5 A-B, in bijlage 2 Kaarten. In Tabel 10 is opgenomen welk kaartnummer hoort bij een specifieke locatie.

2.5.4 Resultaat van de maatregelen

Met de aanleg van vossenrasters wordt 20,59 hectare veiliggesteld voor de vos. Op locatienummer 102 zullen alleen de dammen afgeschermd worden. Dit omdat de vos op die locatie alleen via de dammen binnen kan komen.

Er ligt een zeer brede ringvaart rondom de percelen en de wegkant is erg diep waardoor de vos niet in of uit het water komt. Op locatienummer 12 wordt het vossenraster volledig rondom 14,78 hectare neergezet; ook de sloten worden voorzien van een raster. Dit raster wordt jaarlijks geplaatst tijdens het weidevogelseizoen van 1 maart tot en met 1 juli.

Uit ervaringen van acht eerdere projecten met een vossenraster, in onder andere polder Oterleek, De Hooge Weide bij Castricum en de Wilmkebreepolder bij Amsterdam, kan geconcludeerd worden dat het plaatsen van een vossenraster ook rondom kleine terreinen een gunstig effect heeft op het aantal broedparen weidevogels en het broedsucces. In gebieden binnen een vossenraster komen meer jongen vliegvlug dan in gebieden zonder vossenraster.

Aangezien de levensduur van een raster zeer hoog is, kunnen de weidevogels hier jarenlang hun voordeel mee doen.

2.5.5 Monitoring

Een professionele monitoring is van groot belang voor het meten van de resultaten van het gevoerde beheer. WLD heeft in 2016 over haar hele werkgebied een nulmeting uitgevoerd om te beoordelen wat de toenmalige stand was van populatie grutto en tureluur. Deze nulmeting dient als uitgangspunt voor beoordeling van de effecten van de compensatiemaatregelen.

In de gebieden die worden omrasterd vindt jaarlijks monitoring plaats van de weidevogelresultaten. De methode die hiervoor wordt gebruikt is de BMP-telling. De resultaten hiervan worden gedeeld met HHNK.

Het vossenraster is niet permanent, het kan opgepakt worden en op een andere locatie worden neergezet. Mocht blijken dat in een omrasterd gebied onverhoopt geen weidevogels aanwezig zijn, dan zal het vossenraster worden verplaatst naar een betere locatie.

2.6 Workshops

2.6.1 Omschrijving

Er worden veel maatregelen genomen ten gunste van de weidevogels met het geld dat beschikbaar is voor compensatie. De verwachting is dat hier goede resultaten mee behaald kunnen worden. Deze behaalde resultaten kunnen worden uitgedragen aan een groter publiek.

Dit doen we door middel van het organiseren van workshops, workshops waarin we mensen meenemen in de wereld van de weidevogels: ecologische aspecten, maatschappelijke ontwikkelingen, beleidsontwikkelingen, evaluaties en regelingen. De praktijk wordt belicht vanuit de agrariër, de beleidsmaker en de natuurbeschermer.

Daarnaast dagen wij de deelnemers uit om hun eigen kennisvraag of casus aan te dragen en in gesprek met deskundigen en medecursisten samen op zoek te gaan naar antwoorden, nieuwe inzichten of best practices.

2.6.2 Inventarisatie

Een keer per jaar wordt een workshop georganiseerd met jaarlijks een ander onderwerp. De deelnemers krijgen meer inzicht in weidevogelbeheer maar het heeft niet direct effect op vergroting van weidevogelleefgebied.

2.6.3 Locaties

De workshops worden gegeven op de weidevogelboerderijen. Alle boeren uit het werkgebied van WLD worden uitgenodigd deel te nemen.

2.6.4 Resultaat van de maatregelen

Na afloop van de workshops is men op de hoogte van de behoefte van weidevogels, de resultaten die te bereiken vallen en welke effecten te verwachten zijn bij verschillende maatregelen. Daarnaast heeft men een keur aan ervaringen uit de praktijk meegekregen.

2.6.5 Monitoring

Na afloop van iedere workshop wordt de kennis van de deelnemers getest met een interactieve quiz. De antwoorden worden in groepsverband besproken. Hierdoor wordt duidelijk bij welke onderwerpen het kennisniveau op peil is en waar nog extra aandacht aan moet worden besteedt. De volgende workshops kunnen hierop worden verbeterd.

3 Organisatie en Samenwerking

3.1 Verantwoordelijkheden Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK)

Het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) verbindt zich jegens de provincie om zorg te dragen voor het uitvoeren van compensatie zoals deze in het document Versterking Markermeerdijken; Toetsing Natuurnetwerk Nederland en Weidevogelleefgebieden is beschreven. Het HHNK verzekert de (tijdige en integrale) uitvoering van compensatiemaatregelen binnen weidevogelleefgebieden door het sluiten van een overeenkomst met de Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken (verder aan te duiden als WLD). De formele afspraken tussen Provincie Noord-Holland en HHNK met betrekking tot deze compensatie van weidevogelleefgebieden is opgenomen in het document 'Overeenkomst Natuurcompensatie Markermeerdijken' tussen Provincie Noord-Holland en HHNK.

De maatregelen die voor Weidevogelleefgebieden zijn en worden genomen om te verzekeren dat negatieve effecten op de natuurwaarden bij de versterking van de Markermeerdijken in voldoende mate worden gemitigeerd en/of gecompenseerd, zijn vastgelegd in voorliggend document en worden opgenomen als voorwaarden bij de vergunning op grond van de Wet natuurbescherming.

3.2 Verantwoordelijkheden Alliantie

HHNK draagt ervoor zorg dat de Alliantie Markermeerdijken de provincie per brief meldt wanneer is begonnen met de uitvoering van de compenserende maatregelen als genoemd in voorliggend document.

HHNK draagt ervoor zorg dat de Alliantie Markermeerdijken jaarlijks schriftelijk verslag uitbrengt aan de provincie over haar inspanningen voor en de resultaten van het realiseren van de compenserende maatregelen en het moment dat deze maatregelen zijn voltooid.

Indien voortschrijdend inzicht gedurende de uitvoering daartoe aanleiding geeft, kunnen HHNK en de Alliantie Markermeerdijken gezamenlijk voorstellen de compenserende maatregelen aan te passen. De provincie zal een dergelijk verzoek niet op onredelijke gronden afwijzen.

3.3 Verantwoordelijkheden Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken

WLD verzorgt de projectadministratie en -verantwoording. Er zullen trekkers van de verschillende onderdelen worden benoemd. De trekkers bewaken de voortgang van ieder projectonderdeel, nemen de initiatieven, zijn contactpersoon en zorgen dat hulp wordt ingeroepen als dat nodig is. Een projectleider voor dit project zal worden benoemd.

Naast de boeren die lid zijn van Water, Land & Dijken zijn er meer partijen in het gebied die gronden beheren. Met name de terrein beherende organisaties zijn hierin een belangrijke vertegenwoordiger. In het beoogde compensatiegebied zijn gronden van Staatsbosbeheer gelegen. Er wordt gestreefd naar een optimale samenwerking met deze partner. Hierover zullen gesprekken plaatsvinden. WLD geeft opdracht tot uitvoering van de maatregelen aan de opdrachtnemers. De boeren hoeven hier zelf geen actie op te ondernemen. Zie voor een planning hoofdstuk 4.

Gedurende de looptijd van het project zorgt WLD voor de organisatie van kennisbijeenkomsten voor boeren die beheer uitvoeren ten gunste van het compensatieproject. Denk hierbij aan workshops beheer ten gunste van kritische weidevogels als grutto en tureluur en beheer en inzet kruidenrijk grasland.

Evaluëren en terugkoppelen is van groot belang om mensen gemotiveerd te krijgen en te houden. Om deze reden zal er systematisch monitoring plaatsvinden. WLD heeft in 2016 over haar hele werkgebied een nulmeting uitgevoerd om te beoordelen wat de huidige stand is van populatie grutto en tureluur. Deze nulmeting dient als uitgangspunt voor beoordeling van de effecten van de compensatiemaatregelen. De resultaten van alle metingen die worden uitgevoerd in gecompenseerde gebieden worden gerapporteerd aan Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK).

4 Planning

De te nemen inrichtingsmaatregelen zullen worden uitgevoerd nadat er een akkoord is op de start van de uitvoering. Als dit volgens planning verloopt zal dit in de zomer van 2018 zijn. Hierbij wordt, voor het gemak, 1 juli 2018 gehanteerd. Alle uit te voeren inrichtingsmaatregelen zijn afhankelijk van de weersomstandigheden.

De weidevogelboerderijen starten het beheerjaar op 1 januari 2019. Met hen zijn overeenkomsten gesloten met een looptijd van 15 jaar.

In de tussentijdse rapportage over 2018 wordt een beschrijving gegeven van de verrichte werkzaamheden/activiteiten sinds de start van het project. De volgende tussentijdse rapportages omschrijven de werkzaamheden sinds de vorige tussentijdse rapportages.

Er wordt omschreven welke knelpunten of risico's er kunnen ontstaan en hoe deze worden voorkomen of aangepakt. Tevens worden de verwachtingen over het verdere verloop van het project omschreven.

Met de evaluatie wordt bekeken of het gewenste resultaat behaald wordt. De aanpak van knelpunten worden geanalyseerd en, indien nodig, bijgesteld.

De eindrapportage bevat een beknopte beschrijving van de verrichte werkzaamheden en activiteiten. De effecten van de maatregelen worden benoemd en de resultaten uitgewerkt.

Tabel 11. Planning

Onderdeel	Aanvang / datum	Afronding
Uitvoering inrichtingsmaatregelen Plan van aanpak ^A	1 juli 2018	1 maart 2020
Verbeteren kruidenrijkdom		
Verbeteren waterhuishouding		
Verbeteren openheid		
Voeren verantwoord predatiebeheer		
Workshops		
Uitvoering beheermaatregelen	1 januari 2019	31 december 2033
Weidevogelboerderijen		
Tussentijdse rapportage	1 februari 2019 – 2020 – 2021 – 2022 – 2023 - 2028	
Evaluatie	1 februari 2023	
Eindrapportage	1 maart 2033	

Ad A) De meeste inrichtingsmaatregelen zullen zo snel mogelijk worden uitgevoerd, echter, in verband met weersomstandigheden en seizoenen, is uitloopmogelijkheid noodzakelijk.

5 Begroting

Tabel 12 geeft een overzicht van de te maken kosten voor weidevogelcompensatie. Voor iedere locatie waar maatregelen getroffen worden zijn offertes opgevraagd bij lokale partijen. Deze bedrijven kennen de 'problematiek' betreft uitvoeren van werkzaamheden in het veenweidegebied. Iedere offerte is specifiek gericht op de betreffende locatie, immers, iedere situatie is anders. Ligging, bewerkbaarheid en patroon van percelen zorgen voor een andere aanpak en andere kosten.

De beheervergoeding voor het beheer door de weidevogelboerderijen is gebaseerd op de bedragen in de Catalogus Groenblauwe Diensten. Deze Catalogus is een overzicht van de maximale vergoedingen die Nederlandse overheden grondeigenaren mogen geven die een groenblauwe dienst leveren. Deze diensten kunnen gaan over natuur en landschap, cultuurhistorie, recreatie of waterbeheer. De Catalogus kan worden geraadpleegd op www.bij12.nl.

De offertes voor de verschillende maatregelen zijn op te vragen bij WLD door de opdrachtgever.

Tabel 12. Begroting

Onderdeel	Kosten
Weidevogelboerderij	€ 745.345,95
Kruidenrijk grasland	€ 89.771,80
Plasdras	€ 67.417,04
Verhogen waterpeil	€ 28.720,00
Weidevogelvriendelijk talud	€ 69.564,26
Vossenraster	€ 2.582,42
Bosjes	€ 36.757,00
Rietperceel	€ 11.190,00
Workshops	€ 10.000,00
Subtotaal	€ 1.061.348,47
<i>Onvoorziene kosten inrichting^A</i>	€ 14.577,53
<i>Uitvoeringskosten^B</i>	€ 215.185,00
Totaal	€ 1.291.111,00

Ad A) Opgevraagde offertes hebben in de regel een geldigheidsduur van 3 maanden. De mogelijkheid bestaat dat de opgevraagde prijzen op het moment van uitvoeren van de maatregel niet meer van toepassing zijn door prijsstijgingen. Om deze verhoging op te kunnen vangen is een bedrag gereserveerd.

Ad B) Onder uitvoeringskosten vallen de kosten voor uren te maken door WLD. Werkzaamheden als het schrijven van rapportages, organiseren van uitvoering van maatregelen, begeleiding van deelnemers, monitoring, enzovoorts worden hiermee gefinancierd.

6 Toetsing compensatie

In de Uitvoeringsregeling (Provincie Noord-Holland, 2014) zijn eisen opgenomen waaraan het compensatieplan moet voldoen. In de volgende tekst wordt eerst ingegaan op de invulling die aan de compensatie is gegeven. Vervolgens is uitgewerkt of en op welke manier aan de gestelde eisen wordt voldaan. De artikelen waarnaar wordt verwezen, zijn de artikelen uit de Uitvoeringsregeling (Provincie Noord-Holland, 2014).

6.1 Juridisch kader

De regelgeving voor natuurcompensatie voor weidevogelleefgebieden is verankerd in de Uitvoeringsregeling natuurcompensatie Noord-Holland (Provincie Noord-Holland, 2014). In het volgende tekstkader is beschreven aan welke regels compensatie moet voldoen.

Uitvoeringsregeling natuurcompensatie Noord-Holland: regels voor weidevogelleefgebieden

Artikel 1

1. Voor zover een bestemmingsplan voorziet in [...] een of meer ontwikkelingen overeenkomstig artikel 25, derde lid en vierde lid, van de Provinciale Ruimtelijke Verordening, maakt dat bestemmingsplan mogelijk dat de initiatiefnemer daarvan fysieke maatregelen neemt ter compensatie van de schade aan [...] een weidevogelleefgebied.
2. Indien de fysieke maatregelen niet in het bestemmingsplan mogelijk kunnen worden gemaakt, blijkt uit de toelichting van het bestemmingsplan wanneer en hoe fysieke compensatie planologisch wordt geregeld en dat het bevoegde gezag daaraan medewerking zal verlenen.
3. Indien fysieke maatregelen niet mogelijk zijn of indien het gebied dat wordt aangetast door een activiteit of ontwikkeling als bedoeld in het eerste lid plaatsvindt, niet groter is dan [...] 5 hectare voor zover het betreft een weidevogelleefgebied, bepaalt het bestemmingsplan in afwijking van het bepaalde in het eerste lid dat de initiatiefnemer een bijdrage overeenkomstig artikel 7 voorafgaand aan de ontwikkeling aan de provincie Noord-Holland ter beschikking stelt ter uitvoering van compensatiemaatregelen.
4. Een bijdrage als bedoeld in het vorige lid wordt door de provincie gestort in de reserve groen ten behoeve van natuurcompensatiemaatregelen.
5. [...]

Artikel 2

[...]

Artikel 3

Uit de toelichting op een bestemmingsplan als bedoeld in artikel 1, eerste lid, blijkt dat de fysieke maatregelen ter compensatie van de aantasting van een weidevogelleefgebied:

- a. plaatsvinden in een weidevogelleefgebied als bedoeld in artikel 25 van de Provinciale Ruimtelijke Verordening;
- b. plaatsvinden in de nabijheid van het aangetaste gebied tenzij wordt aangetoond dat dit niet mogelijk is;
- c. inrichtingsmaatregelen of actief weidevogelbeheer omvatten voor een bedrag gelijk aan de kosten voor beheer in een gebied dat minimaal gelijk is aan de oppervlakte van het aangetaste weidevogelleefgebied rekening houdende met een jaarlijkse rustperiode in de nestfase waarin agrarische werkzaamheden niet zijn toegestaan van 1 april tot en met 15 juni voor een periode van 30 jaar.

Artikel 4

De toelichting op een bestemmingsplan als bedoeld in artikel 1, eerste en tweede lid, waarin fysieke maatregelen worden bepaald, omvat een compensatieplan dat voldoet aan de volgende eisen:

- a. het plan bevat een kaart van een schaalniveau niet groter dan 1:10.000 waarop de locatie van de fysieke maatregelen plaatsvinden;
- b. de fysieke maatregelen zijn concreet beschreven;
- c. in het plan is aangegeven op welke momenten gedeputeerde staten de voortgang kunnen beoordelen;
- d. het plan bevat een tijdschema voor realisatie van de compensatie waaruit blijkt dat initiatiefnemer de compensatie uiterlijk binnen twee jaar na de start van de uitvoering van de compensatieplichtige activiteit realiseert, tenzij in een compensatieovereenkomst als bedoeld in artikel 5 anders wordt bepaald;
- e. het plan beschrijft het jaarlijkse beheer van het gebied en de voorwaarden waaraan een beheerder moet voldoen.

Artikel 5

1. Een bestemmingsplan als bedoeld in artikel 1, eerste, tweede of derde lid, bevat als bijlage een compensatieovereenkomst die is aangegaan tussen de initiatiefnemer en de provincie.
2. In een compensatieovereenkomst als bedoeld in het vorige lid is ten minste opgenomen:
 - a. welke rollen en verantwoordelijkheden de betrokken partijen hebben;
 - b. een financiële onderbouwing waaruit blijkt dat de uitvoering van de fysieke maatregelen is zeker gesteld en niet wordt gefinancierd uit middelen die beschikbaar zijn op grond van een subsidieregeling;
 - c. de termijn waarbinnen de uitvoering van compensatie moet zijn afgerond;
 - d. een boeteclausule die van toepassing is bij het niet, niet tijdig of onvolledig uitvoeren van de compensatie tenzij sprake is van een overeenkomst tussen overheden;
 - e. de verplichting om te melden wanneer de uitvoering van de compensatiemaatregelen starten;
 - f. de verplichting om gedeputeerde staten jaarlijks te informeren over de voortgang.
3. Voor het verschuldigd zijn van een boete als bedoeld in het vorige lid is geen ingebrekestelling nodig.
4. Het boetebedrag wordt gestort in een provinciale reserve groen ten behoeve van natuurcompensatiemaatregelen. Het boetebedrag is op het moment van vaststelling ten minste gelijk aan 150 procent van alle directe en indirecte kosten die samenhangen met de betrokken compensatie.

Artikel 6

1. [...]
2. Een bijdrage als bedoeld in artikel 1, derde lid, omvat voor een weidevogelleefgebied de volgende kostenelementen:
 - a. de kosten voor 30 jaar actief weidevogelbeheer voor een gebied dat minimaal gelijk is aan de oppervlakte van het aangetaste weidevogelleefgebied rekening houdende met een jaarlijkse rustperiode in de nestfase waarin agrarische werkzaamheden niet zijn toegestaan jaarlijks van 1 april tot en met 15 juni;
 - b. de kosten voor de planontwikkeling en planuitvoering, deze zijn bepaald op 20 procent van de kosten genoemd bij a.

6.2 Maatregelen voor fysieke compensatie (artikel 1)

Op de volgende manier is invulling gegeven aan de artikel 1 uit de Uitvoeringsregeling:

Lid 1

Er worden fysieke maatregelen genomen. Deze zijn beschreven in hoofdstuk 2.

Lid 2

De maatregelen worden niet binnen het bestemmingsplan genomen, omdat het hier geen weidevogelleefgebieden betreft. De maatregelen worden genomen buiten de begrenzing van de dijkversterking. Uiteindelijk is gekozen voor andere maatregelen om de waarde van gebieden voor weidevogels te vergroten. Per saldo is het resultaat dat hetzelfde aantal of meer weidevogels gebruik kunnen maken van de weidevogelleefgebieden. Zie voor een toelichting van de maatregelen hoofdstuk 2.

Lid 3 en lid 4

Het gebied dat wordt aangetast is groter dan 5 ha en derhalve worden fysieke maatregelen genomen. Deze maatregelen zijn beschreven in hoofdstuk 2.

6.3 Aanvullende eisen aan compensatie (artikel 3)

Op de volgende manier is invulling gegeven aan artikel 3 van de Uitvoeringsregeling:

Onderdeel a

De locaties waar fysieke maatregelen worden genomen zijn genoemd in §2.1.3, §2.2.3, §2.3.3, §2.4.3 en §2.5.3.

Onderdeel b

In eerste instantie is gezocht naar terreinen om weidevogelleefgebieden te verbeteren of te realiseren. Er waren percelen bij Scharwoude, in de Nes en bij Schardam op het oog. Deze percelen zijn allemaal niet beschikbaar omdat percelen al verpacht zijn of omdat het niet mogelijk was om het eigendom te verkrijgen. Omdat het grootste deel van de percelen langs de dijk al een aanwijzing als weidevogelleefgebied hebben, is besloten om een kwaliteitsverbetering te realiseren. Daarom is aan de Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken (hierna WLD) gevraagd om de compensatie ter waarde van het bedrag te realiseren. WLD is een collectief van boeren, vrijwilligers en burgers die samen het landschap behouden en beheren en zijn vanuit dat oogpunt de aangewezen partij om weidevogelbeheer uit te voeren.

Als beschreven in paragraaf 1.2 heeft WLD haar hele werkgebied geïnventariseerd op locaties welke in aanmerking komen voor kwaliteitsverbetering. De inventarisatie vindt als eerste plaats in de directe omgeving, binnen een zone van 5 km, van de Markermeerdijk. Boeren uit die regio worden als eerste benaderd. Echter de keuze blijft aan de eigenaar. Om deze reden zullen er ook maatregelen worden genomen welke verder van de Markermeerdijk af liggen

Om tot de compensatie te komen is een Plan van Aanpak (PvA) gemaakt (fase 1) waarin is aangegeven hoe tot een compensatieplan (fase 2) is gekomen. Het PvA (opgenomen in bijlage 8.18 van het bijlagenboek) en het compensatieplan worden aan de provincie voorgelegd alvorens deze definitief vast te stellen. Voor deze werkwijze wordt gekozen omdat dit het beste resultaat oplevert: een lokale vereniging werkt samen met lokale partijen en is bekend met lokale knelpunten die opgelost kunnen worden. Op deze manier is het beste resultaat te behalen en wordt maximaal invulling gegeven aan de compensatieopgave.

Onderdeel c

Het resultaat van de maatregelen is opgenomen in §2.1.4 en §2.2.4, §2.3.4, §2.4.4 en §2.5.4.

6.4 Compensatieplan (artikel 4)

Op de volgende manier is invulling gegeven aan artikel 4 van de Uitvoeringsregeling:

Onderdeel a

De kaarten 6 A-B-C-D-E-F-G in bijlage 2 Kaarten, geven een overzicht van de locaties van alle fysieke maatregelen welke zijn opgenomen in dit compensatieplan.

Onderdeel b

Er worden fysieke maatregelen genomen. Deze zijn beschreven in hoofdstuk 2.

Onderdeel c

Er wordt jaarlijks een monitoringsrapport gedeeld met HHNK (zie hoofdstuk 4 en §3.2).

Onderdeel d

De planning is opgenomen in hoofdstuk 4.

Onderdeel e

Het benodigde beheer per maatregel is opgenomen in hoofdstuk 2.

6.5 Compensatieovereenkomst (artikel 5)

Door middel van een compensatieovereenkomst is invulling gegeven aan artikel 5 van de Uitvoeringsregeling. Deze compensatieovereenkomst is opgenomen in bijlage 8.20 van bijlagenboek. De compensatieovereenkomst geeft invulling aan de onderdelen uit artikel 5 van de Uitvoeringsregeling compensatie.

7 Conclusie

Water, Land & Dijken heeft voor de compensatieopdracht behorende bij de versterking van de Markermeerdijken afspraken gemaakt met grondeigenaren binnen weidevogelleefgebied. Deze afspraken leiden tot verbetering van het weidevogelbiotoop.

Daar waar door de versterking van de Markermeerdijken 73,3 hectare weidevogelbiotoop verloren gaat, realiseren de maatregelen opgenomen in het weidevogelcompensatieplan bruto samen 490,61 hectare extra biotoop ten gunste van de weidevogels. Deze maatregelen vinden voornamelijk midden in het weidevogelleefgebied plaats.

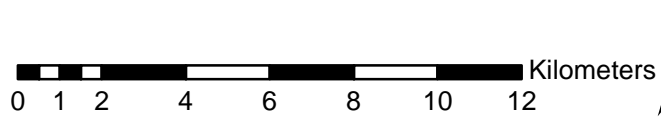
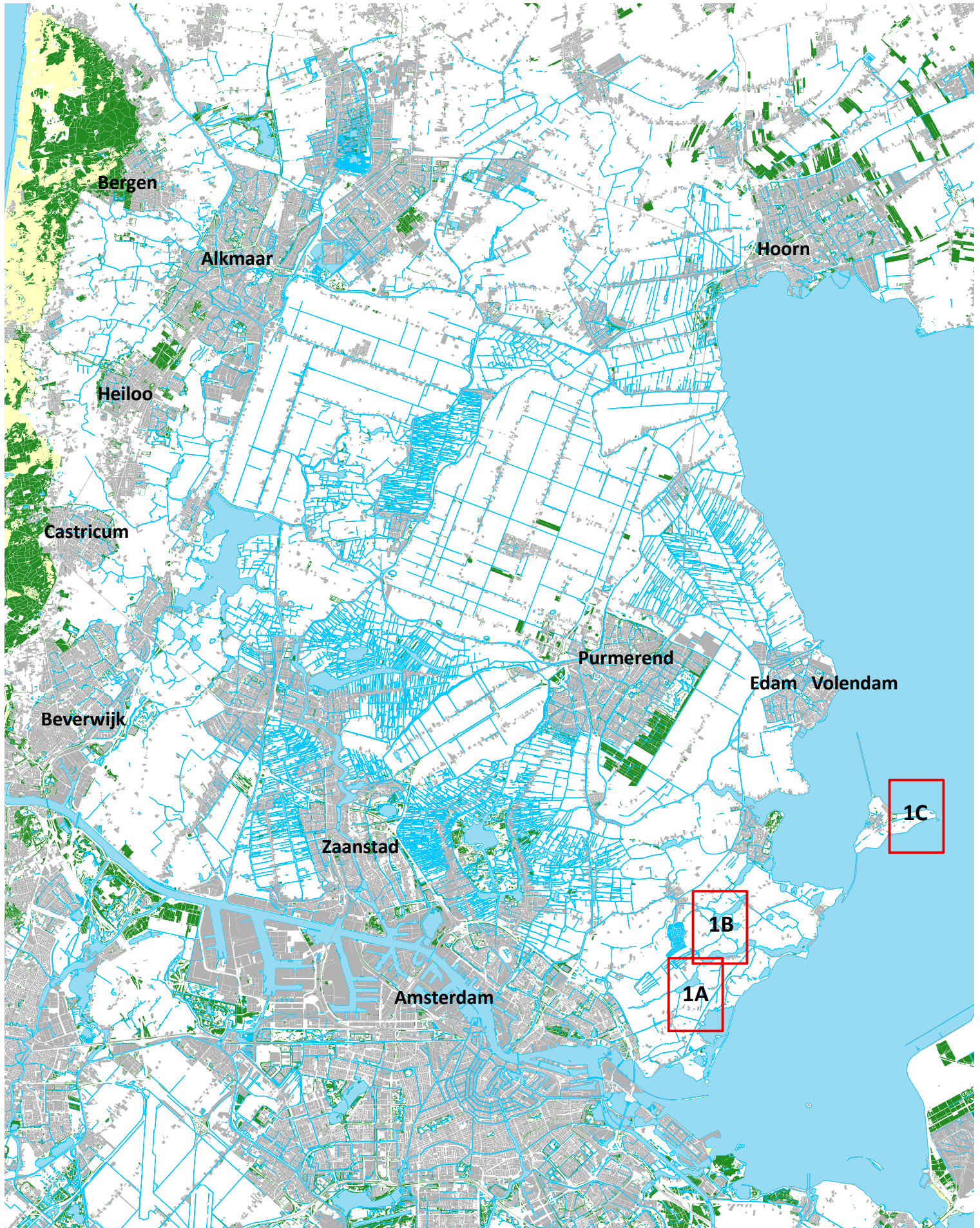
Netto is er sprake van een verbetering van 98,59 hectare. De compensatie zorgt voor een kwaliteitsverbetering over een oppervlakte die vele malen groter is dan het verlies. Bovendien vindt het ruimtebeslag plaats aan de randen van de weidevogelleefgebieden buiten de kernen, terwijl de verbeteringen juist in de kerngebieden plaatsvinden. De verbeteringen vinden dus plaats op die locaties waar de randeffecten het kleinst zijn. Uiteindelijk betekent dit dat het weidevogelleefgebied voor meer weidevogels leefgebied kan gaan vormen. De maatregelen voldoen aan de eisen die zijn gesteld aan compensatie.

Tabel 13. Totale netto effectiviteit aan maatregelen.

Onderdeel	Oppervlakte in hectare ^A
Weidevogelboerderij	36,81
Kruidenrijk grasland	42,23
Plasdras	6,77
Verhogen waterpeil	2,93
Weidevogelvriendelijk talud	2,79
Vossenraster	20,59
Bosjes	3,44
Rietperceel	2,40
Workshops	n.v.t.
Totaal	98,59

De hier genoemde oppervlakten zijn netto hectares. Op sommige percelen worden meerdere maatregelen genomen waardoor er dus sprake is van overlap.

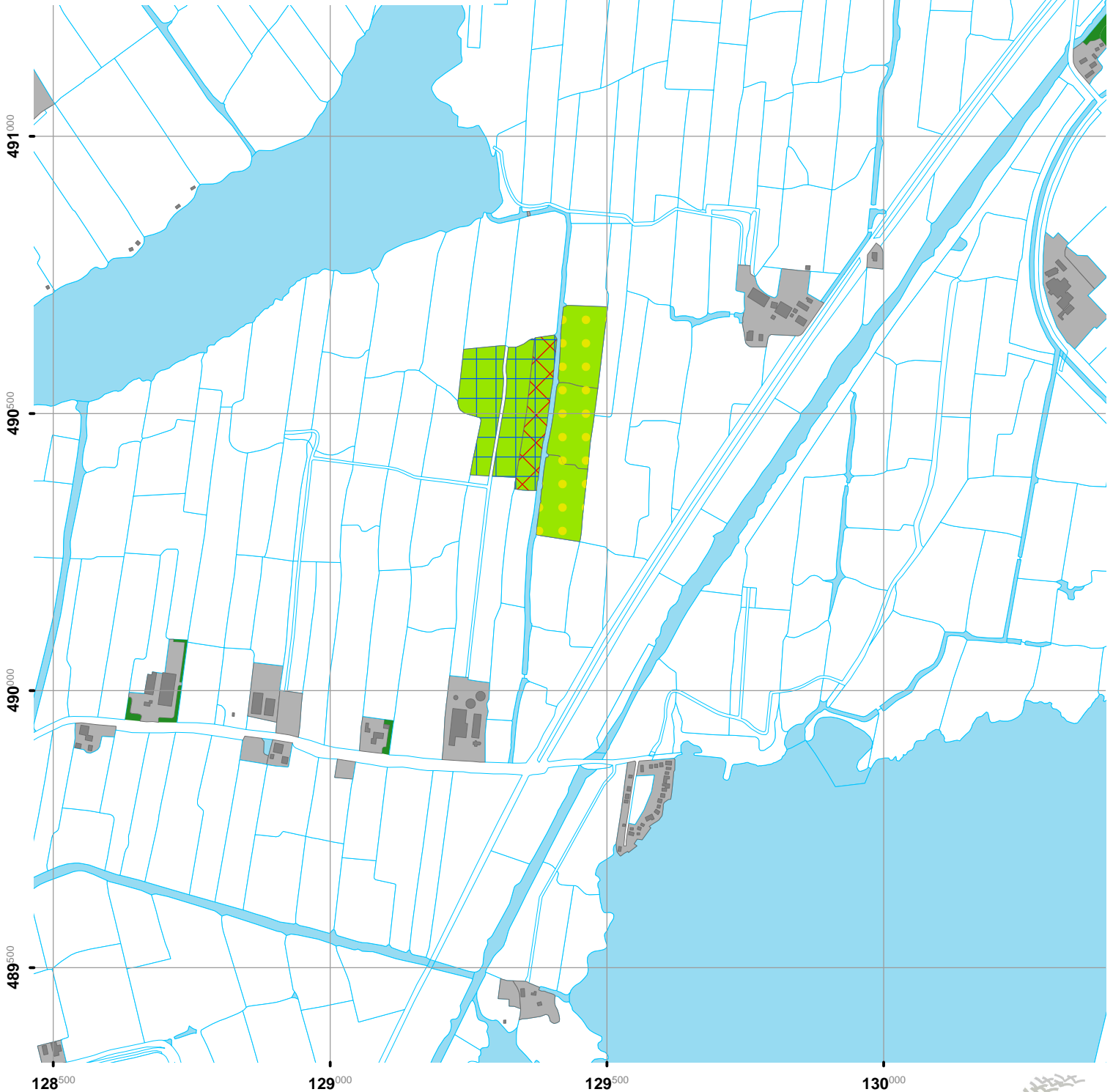
Kaart 1. Overzicht weidevogelboerderijen

Kaart 1A

Weidevogelboerderij 101

- Grasland met rustperiode
- Grasland met rustperiode en beperkte beweiding
- Plas-dras
- Extensief weiden
- Hoog waterpeil
- Mestbeperking
- Greppelplasdras

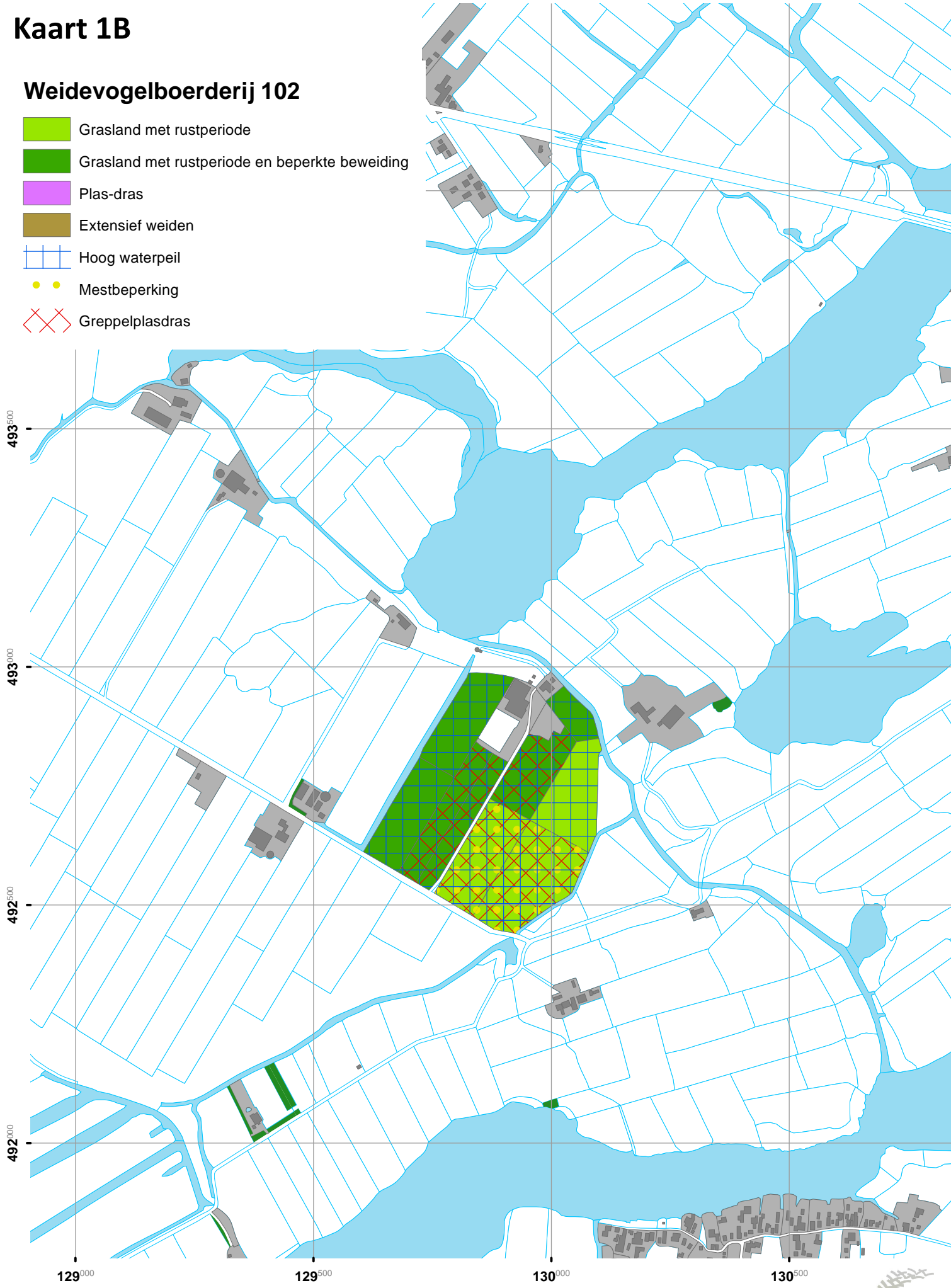
0 50 100 200 300 400 500 Meters

Kaart 1B

Weidevogelboerderij 102

- Grasland met rustperiode
- Grasland met rustperiode en beperkte beweiding
- Plas-dras
- Extensief weiden
- Hoog waterpeil
- Mestbeperking
- Greppelplasdras

129⁰⁰⁰

129⁵⁰⁰

130⁰⁰⁰

130⁵⁰⁰

492⁵⁰⁰

493⁰⁰⁰

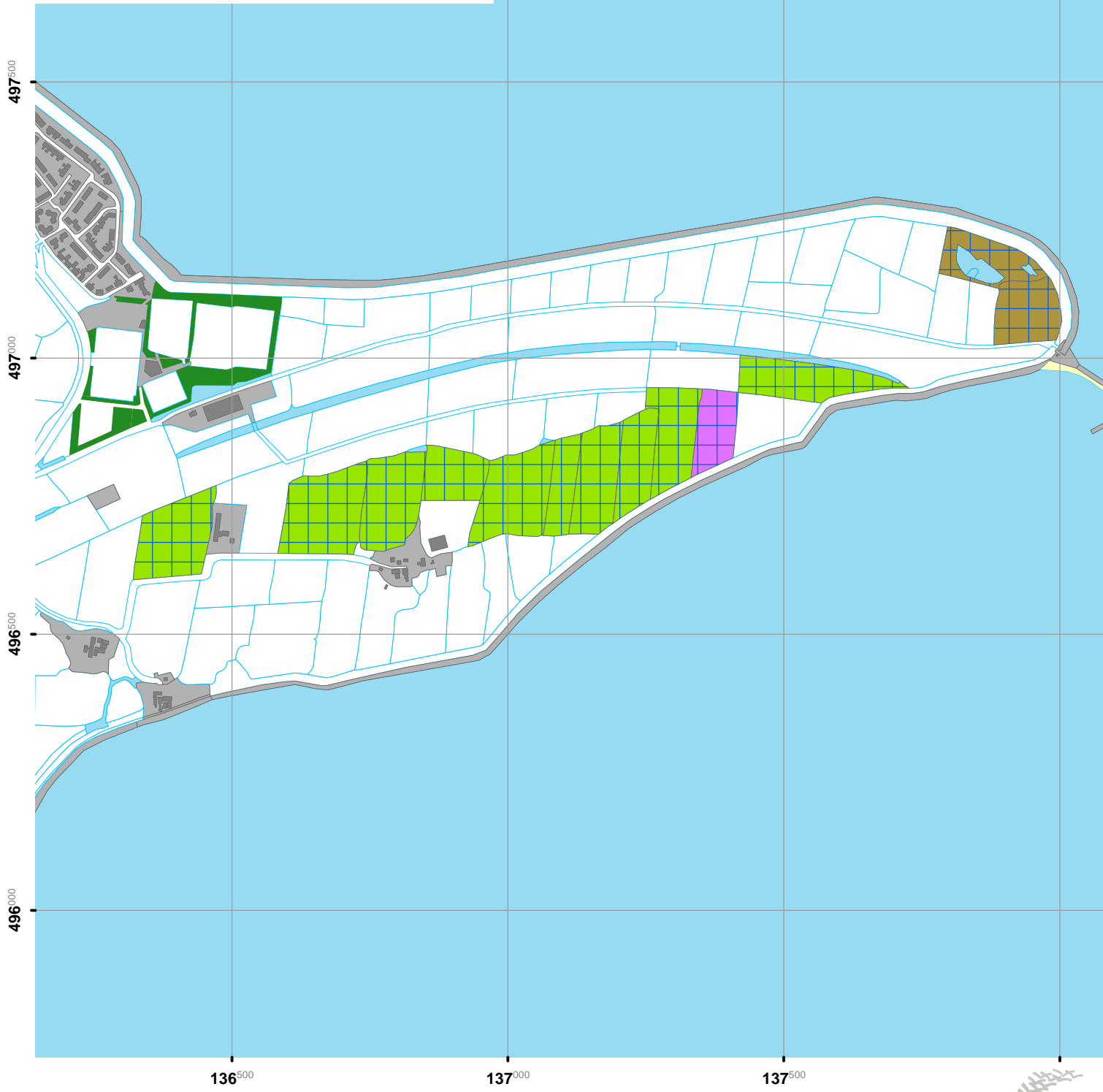
493⁵⁰⁰

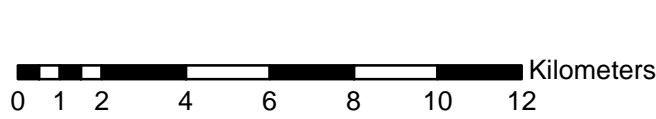
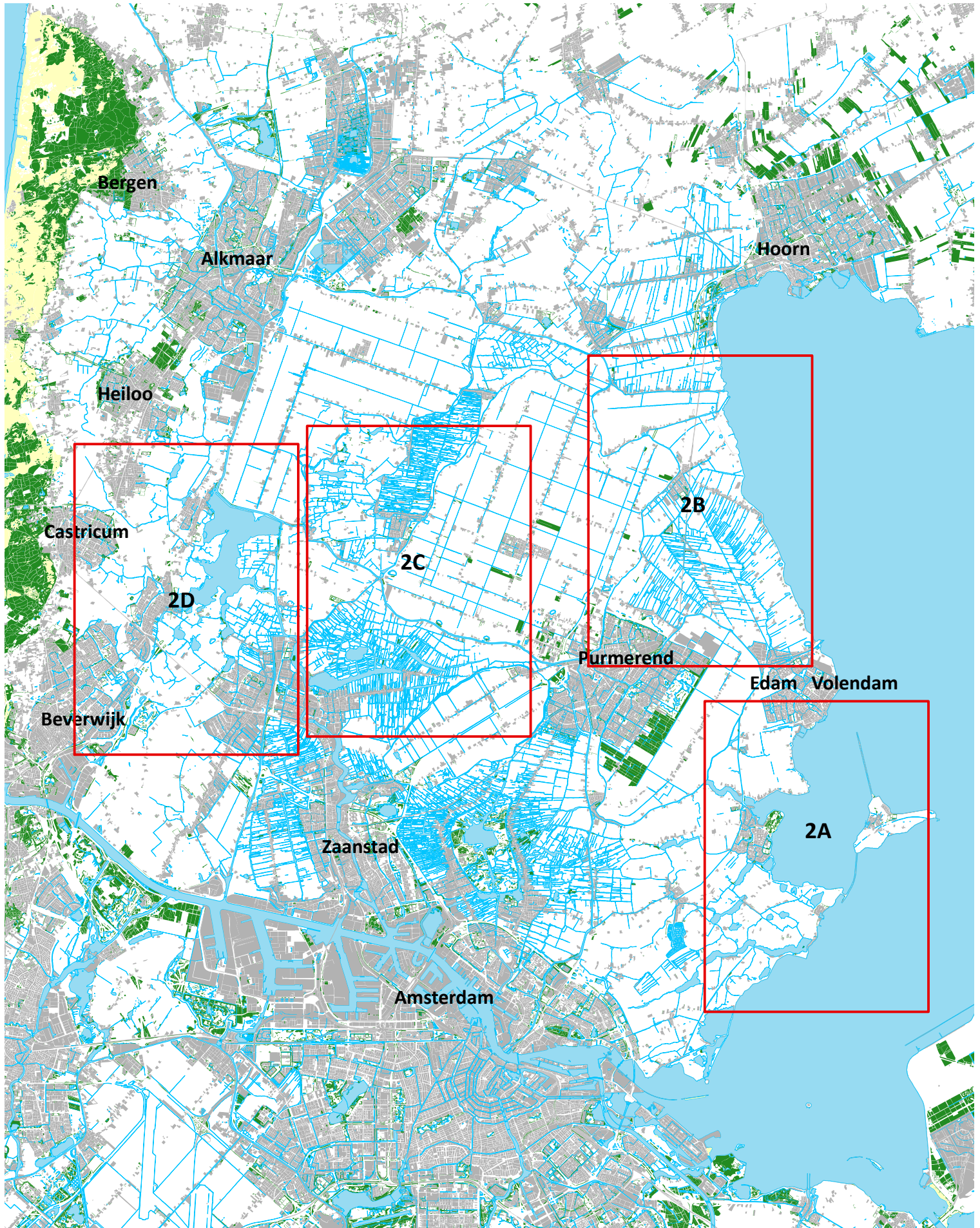
Kaart 1C

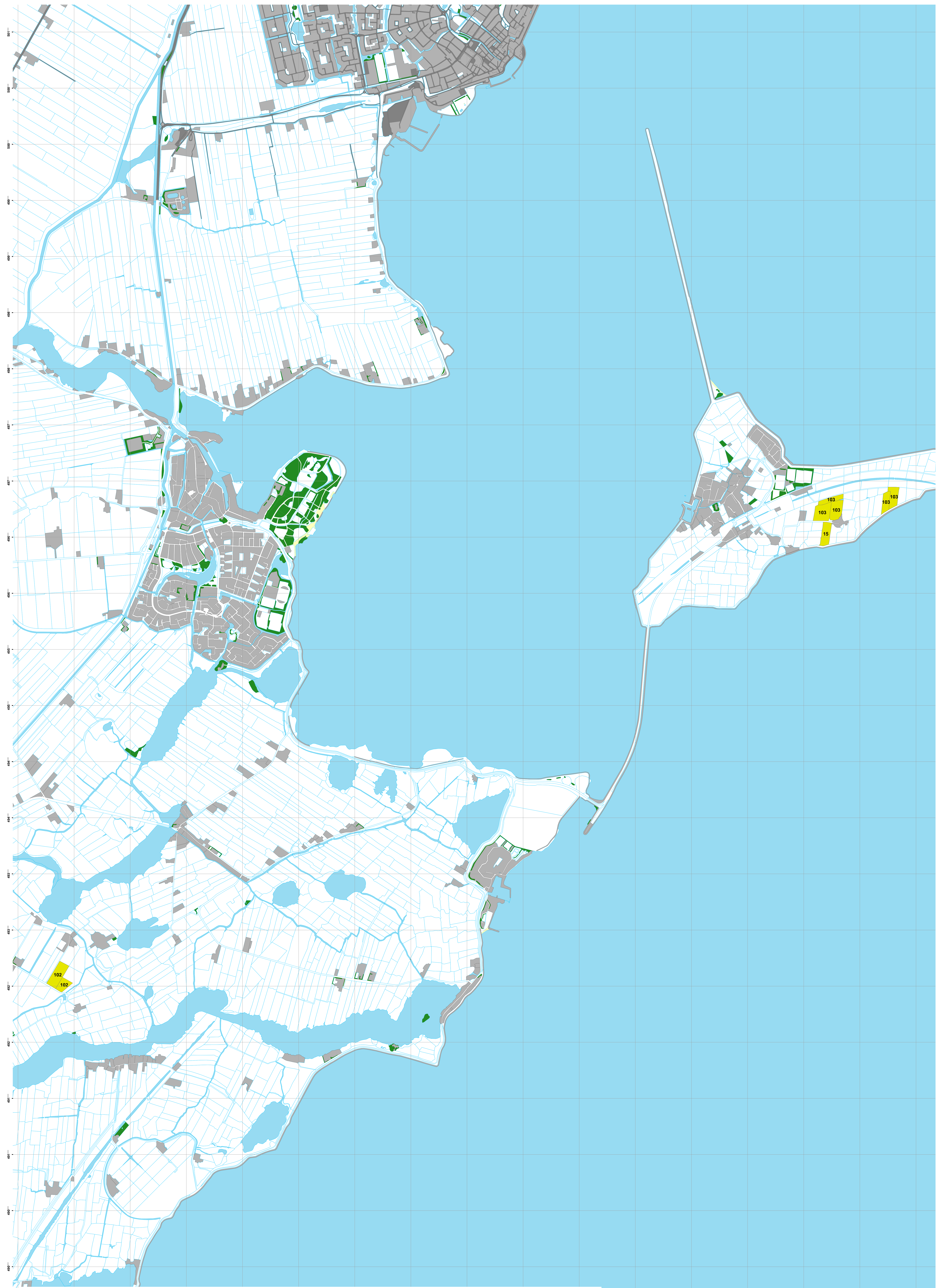
Weidevogelboerderij 103

- Grasland met rustperiode
- Grasland met rustperiode en beperkte beweiding
- Plas-dras
- Extensief weiden
- Hoog waterpeil
- Mestbeperking
- Greppelplasdras

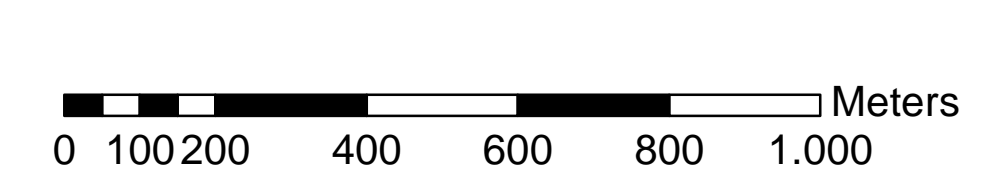

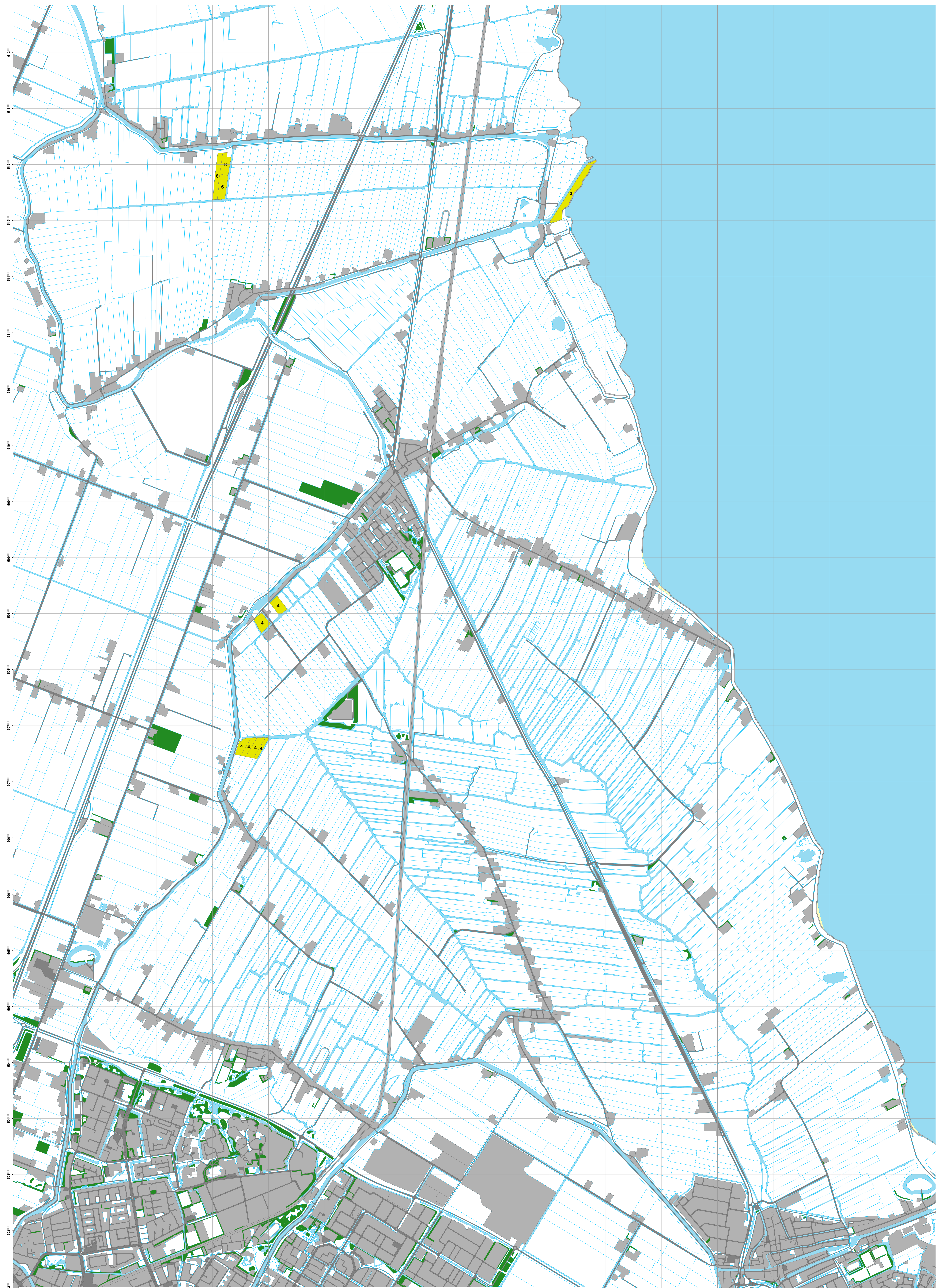
Kaart 2. Overzicht Kruidenrijk grasland

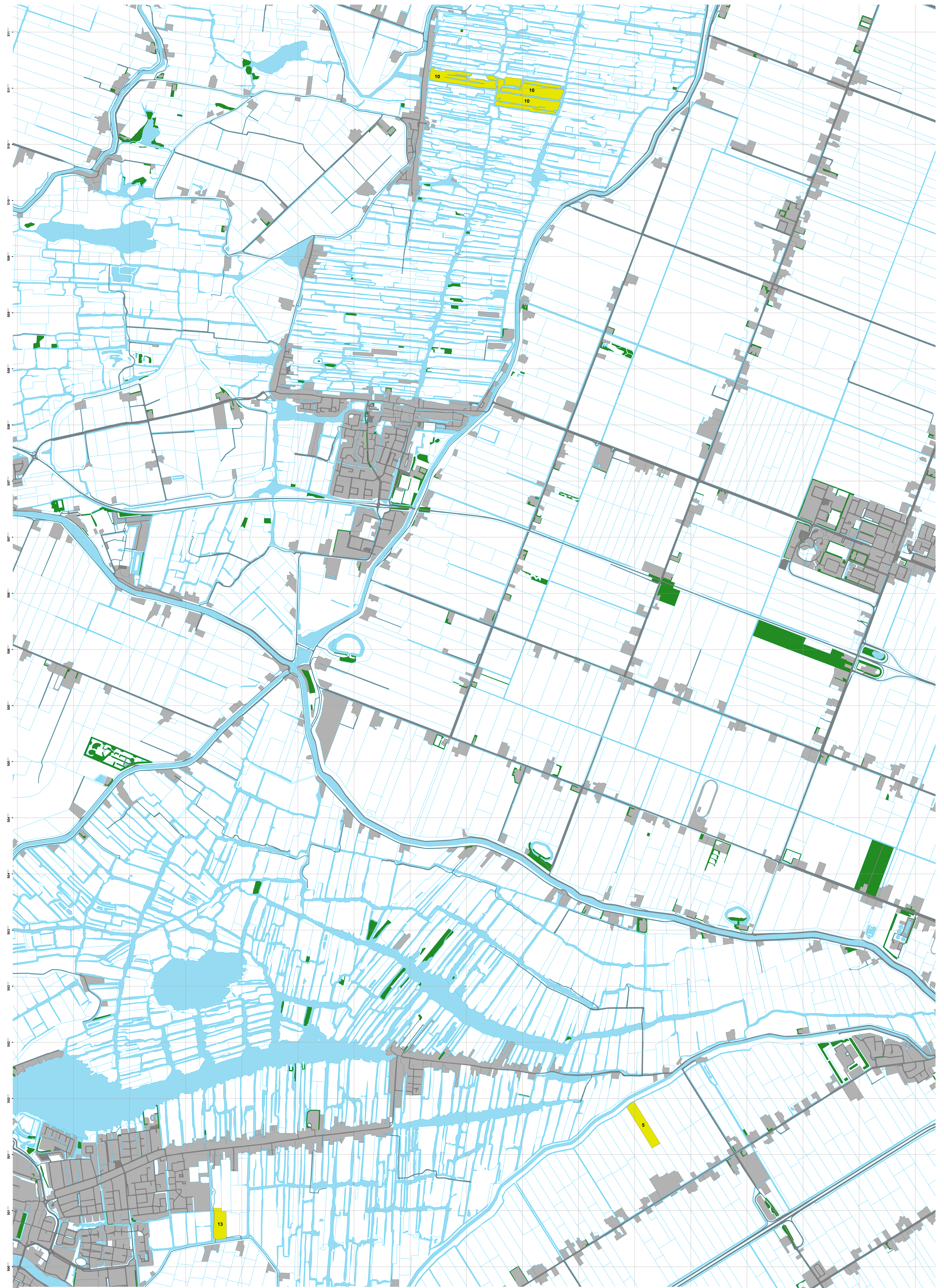

Kaart 2A, Kruidenrijke grasland, Waterland-Oost en Marken

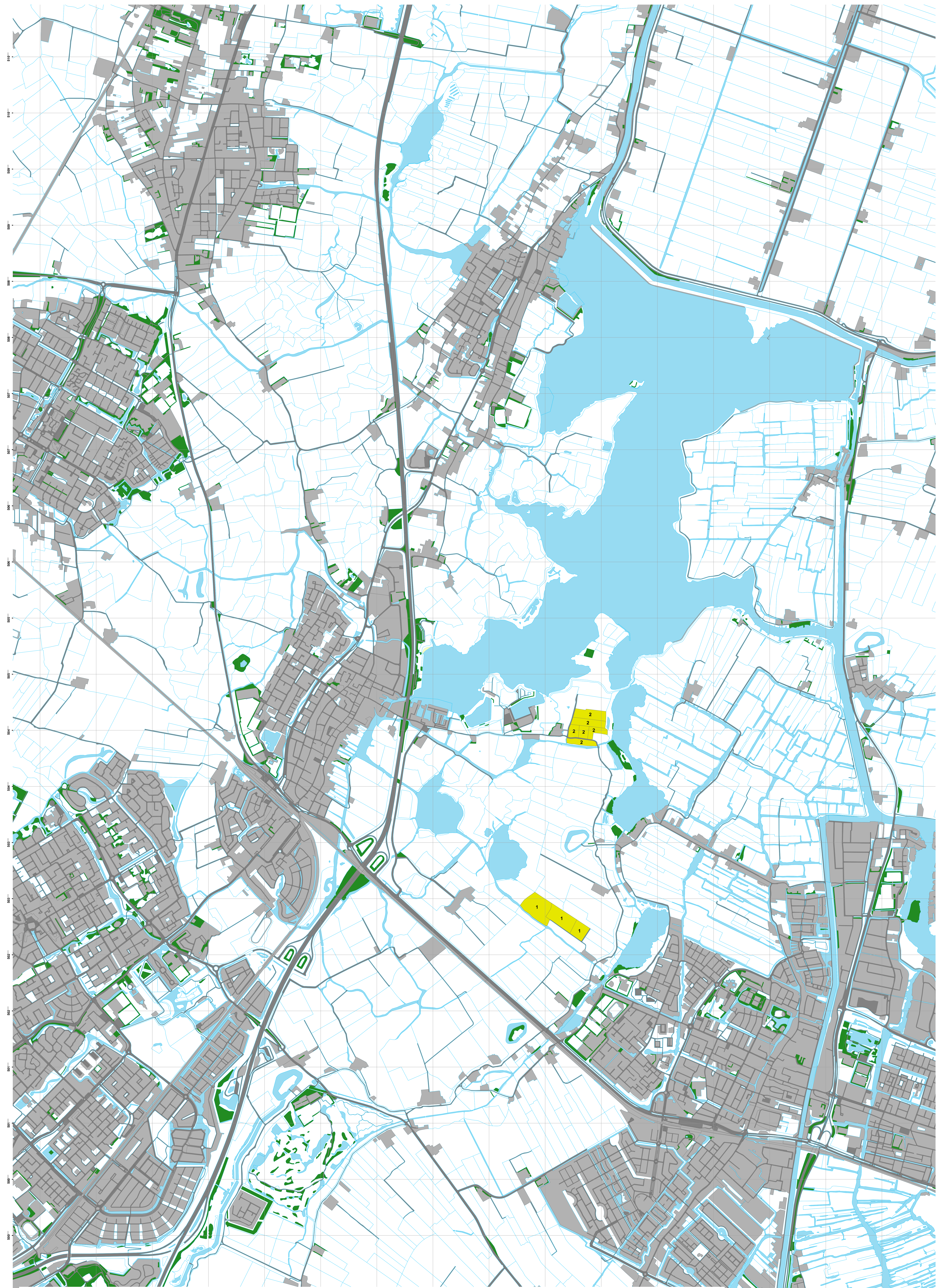

Kaart 2B, Kruidenrijke grasland, Polder Zeevang

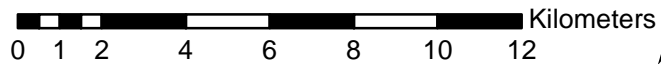
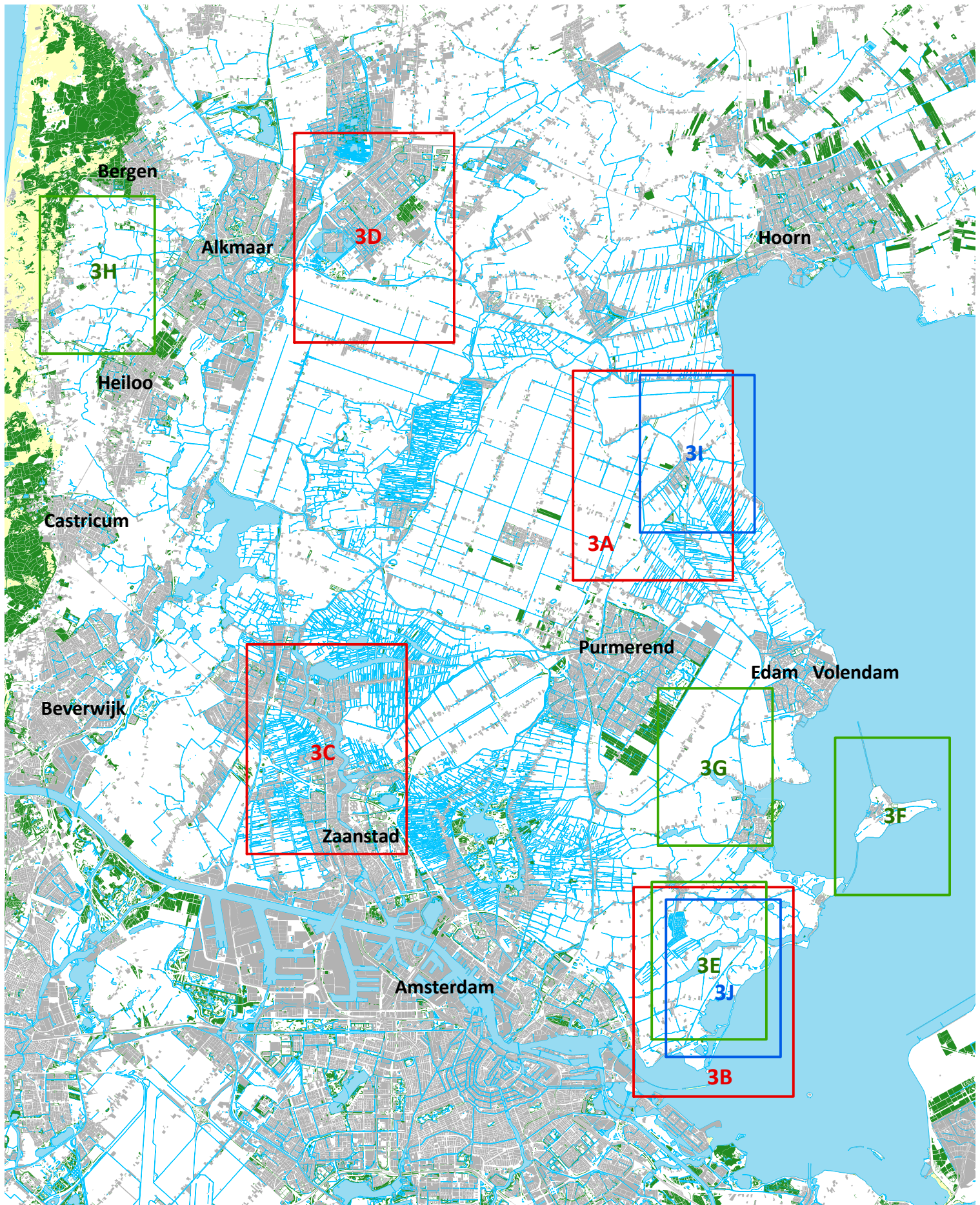

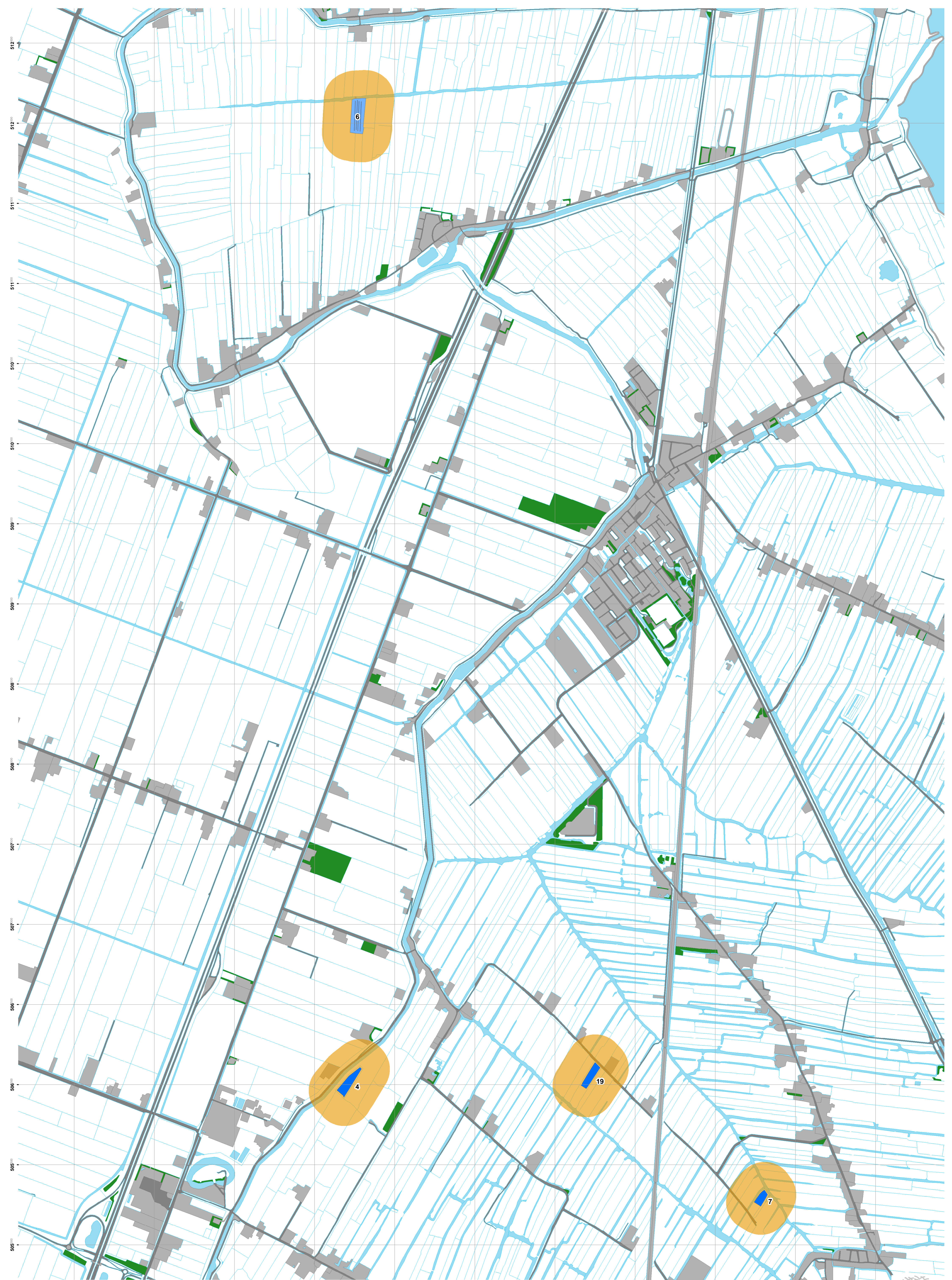
Kaart 2C, Kruidenrijke grasland, Eilandspolder, Wormer- en Jisperveld en Wijde wormer

Kaart 2D, Kruidenrijke grasland, Alkmaardermeer

**Kaart 3. Overzicht Plas-dras en Greppelplas-dras
Weidevogelvriendelijk talud en verhogen waterpeil**

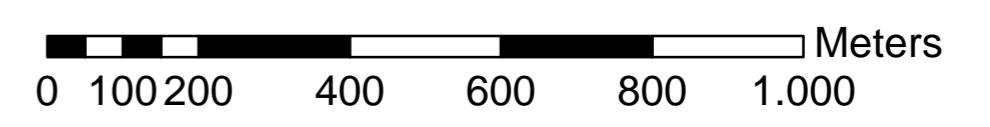

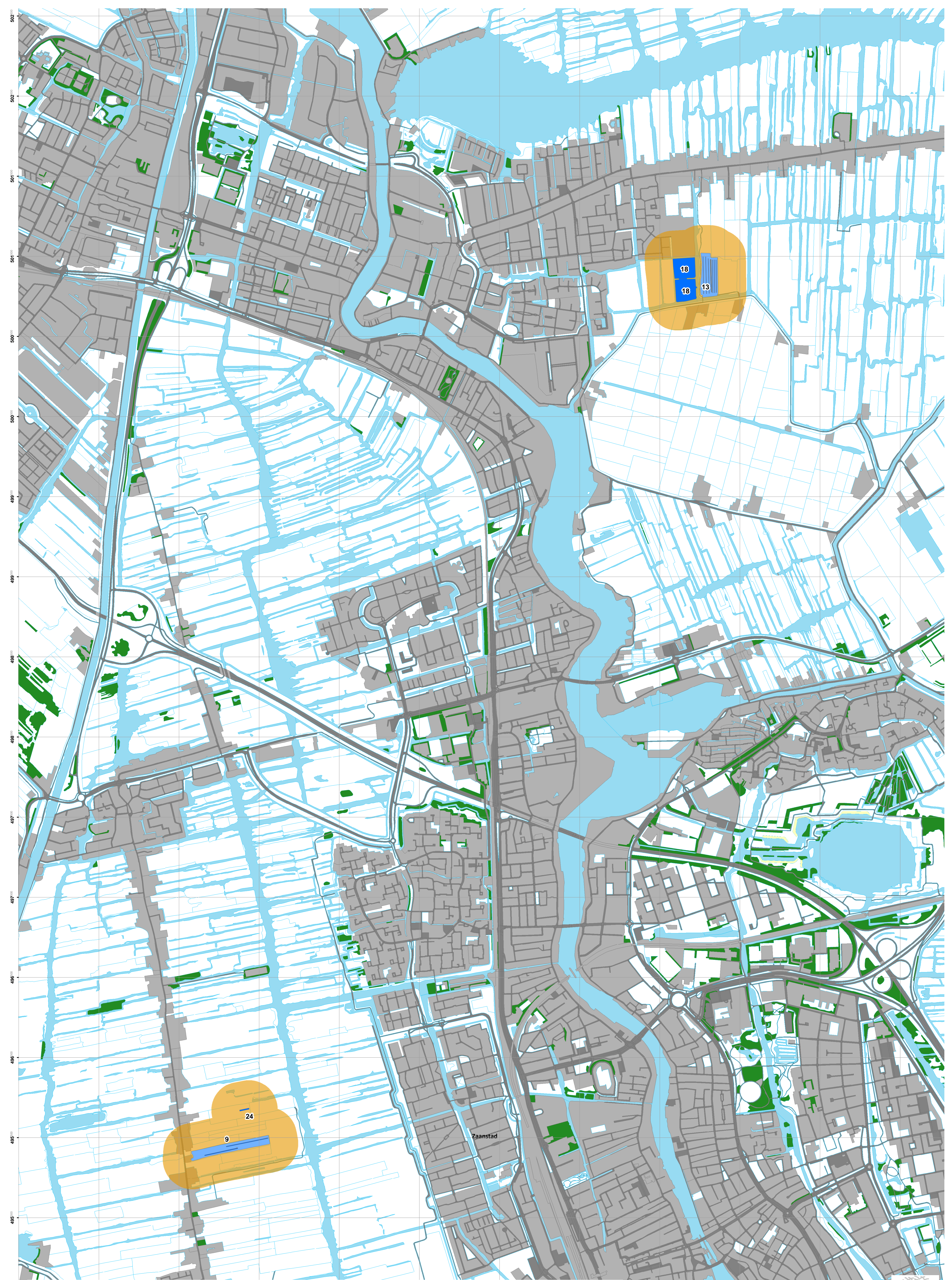

Kaart 3A, Plas-dras en Greppelplas-dras, Zeevang

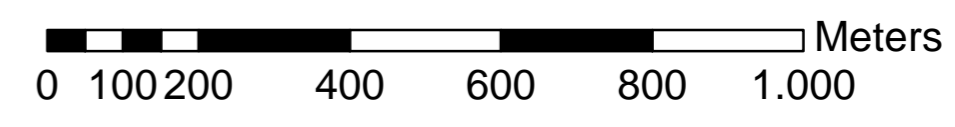

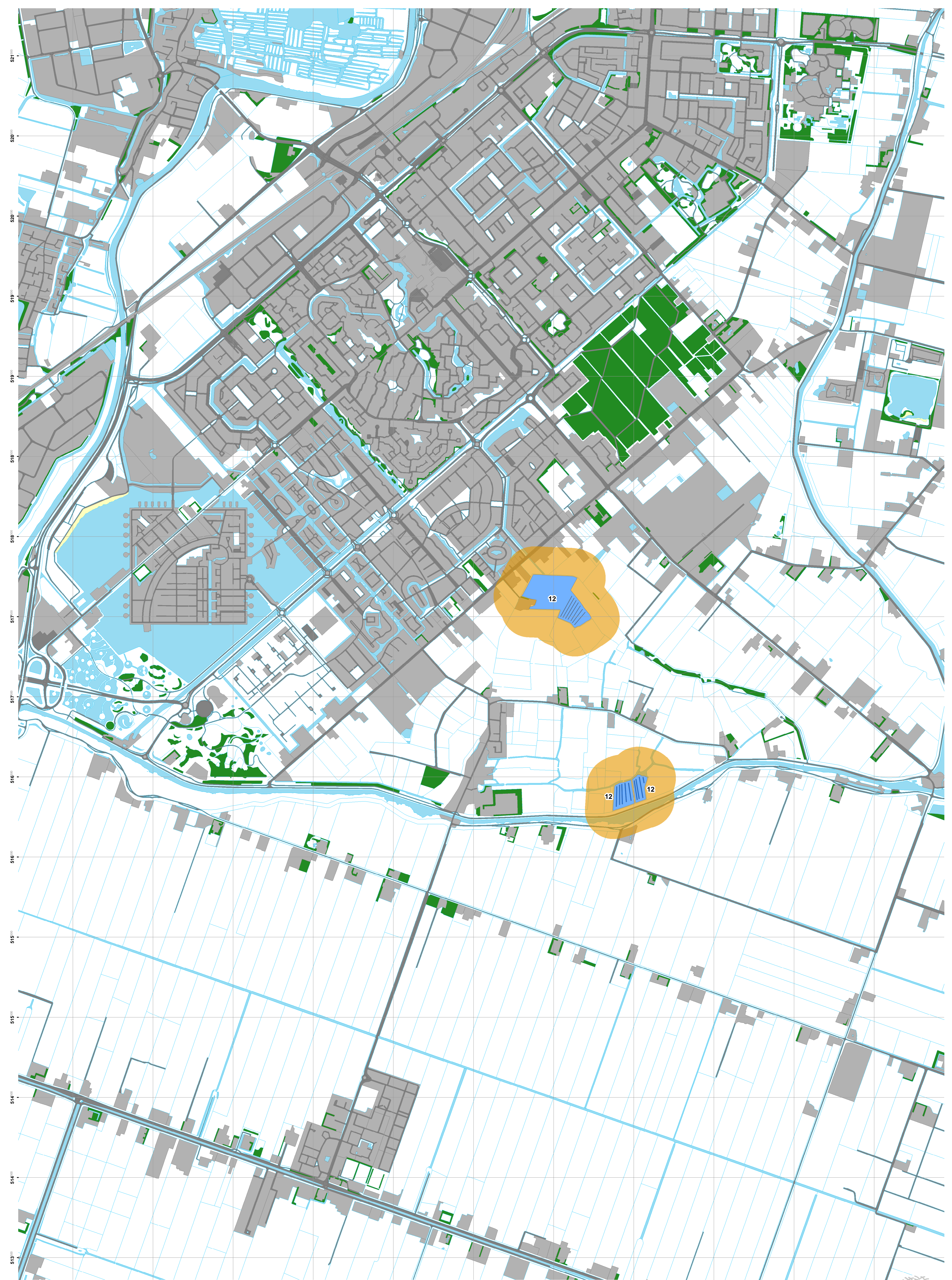
Kaart 3B, Plas-dras en Greppelplas-dras, Waterland-Oost

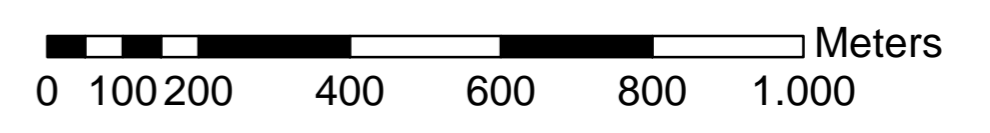

Kaart 3C, Plas-dras en Greppelplas-dras, Westzaan en Wormer-Jisperveld

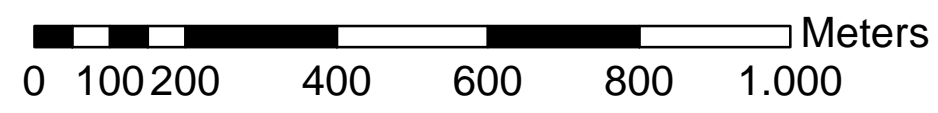

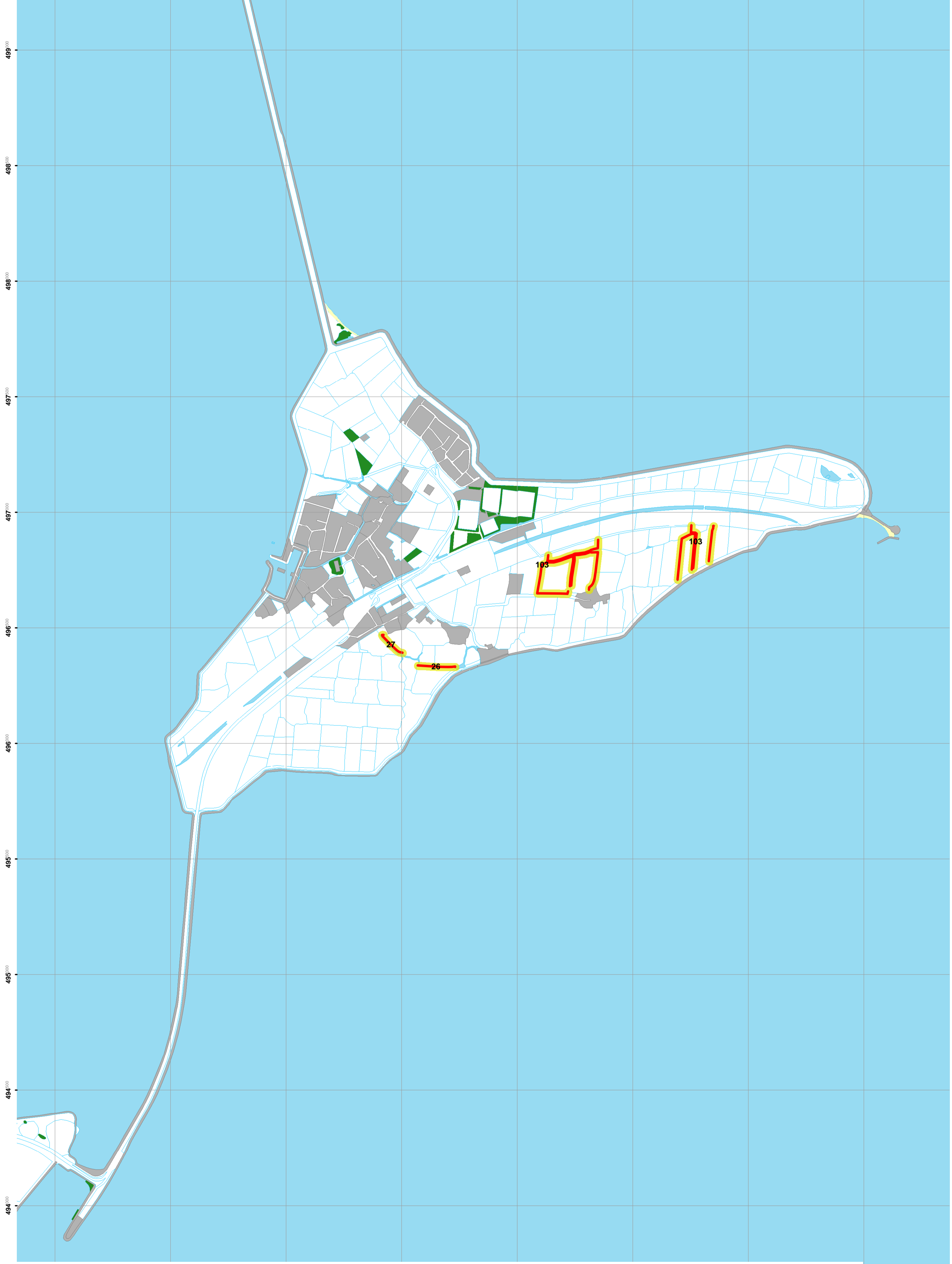
Kaart 3D, Plas-dras en Greppelplas-dras, Oterleek

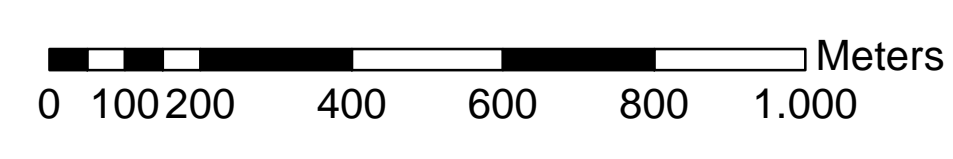

Kaart 3E, Weidevogelvriendelijk talud, Waterland-Oost

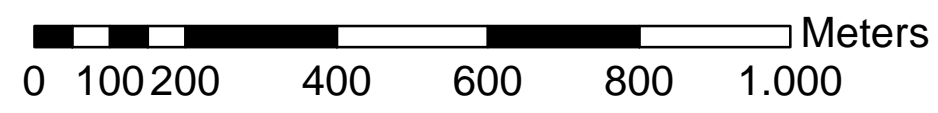

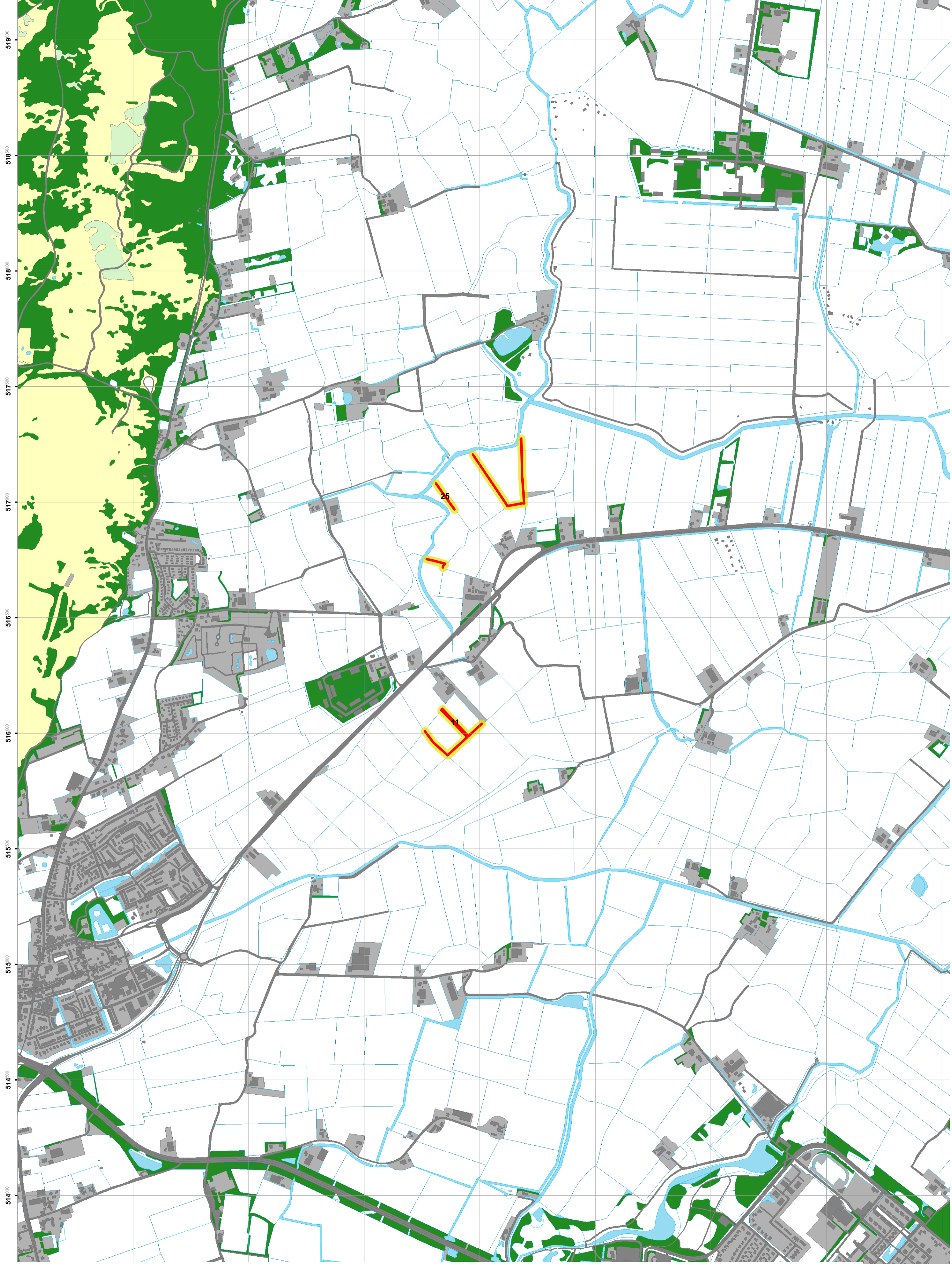
Kaart 3F, Weidevogelvriendelijk talud, Marken

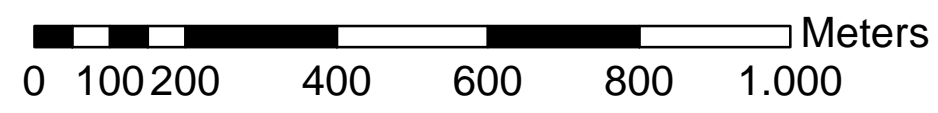

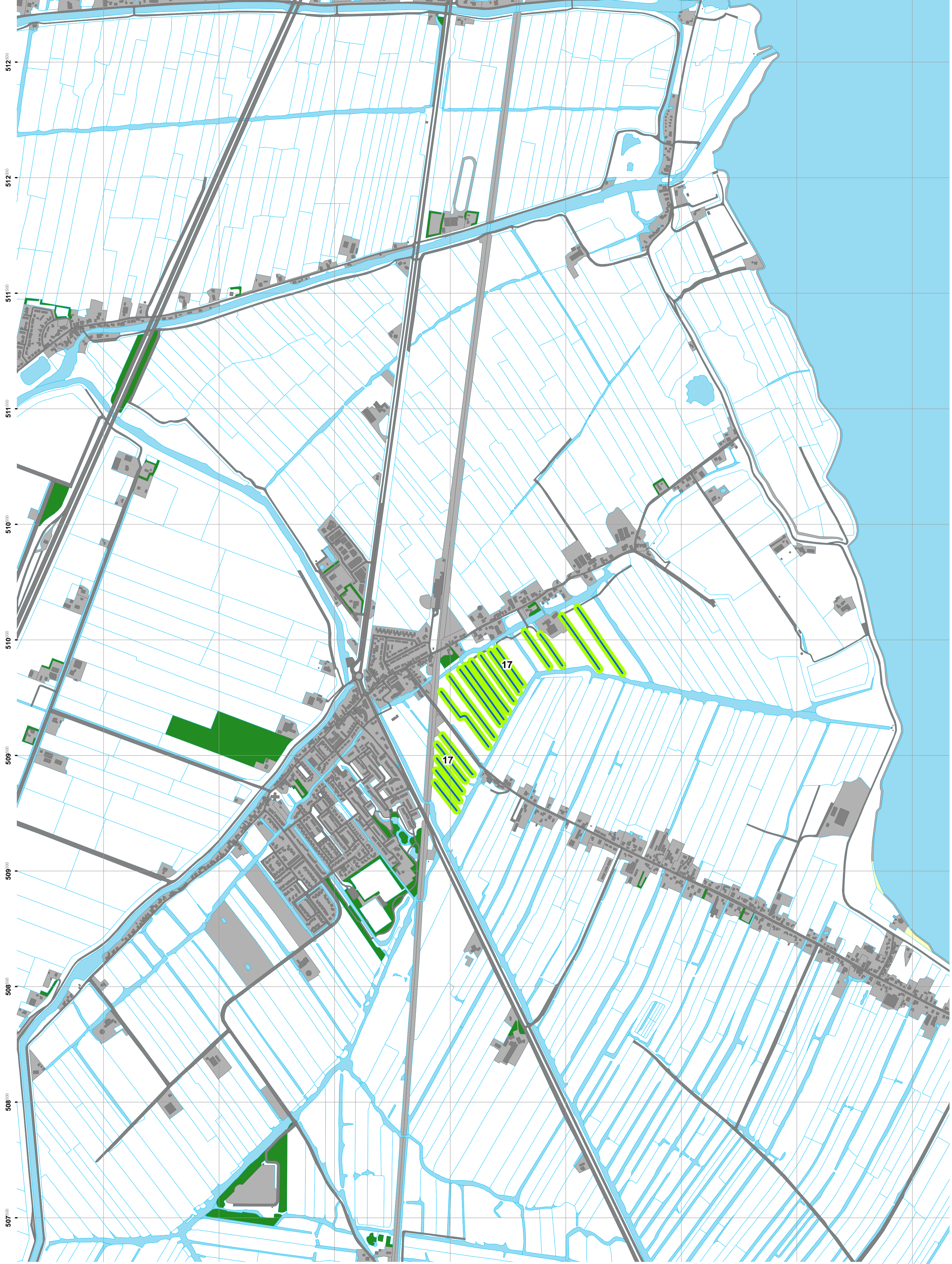
Kaart 3G, Weidevogelvriendelijk talud, Katwoude

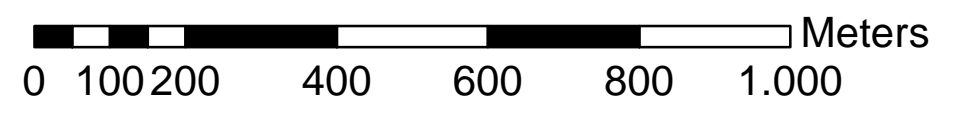

Kaart 3H, Weidevogelvriendelijk talud, Egmond

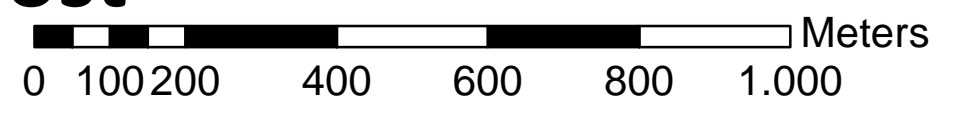

Kaart 3I, Verhogen waterpeil Zeevang

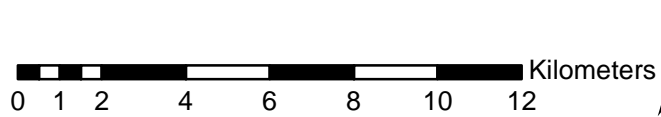
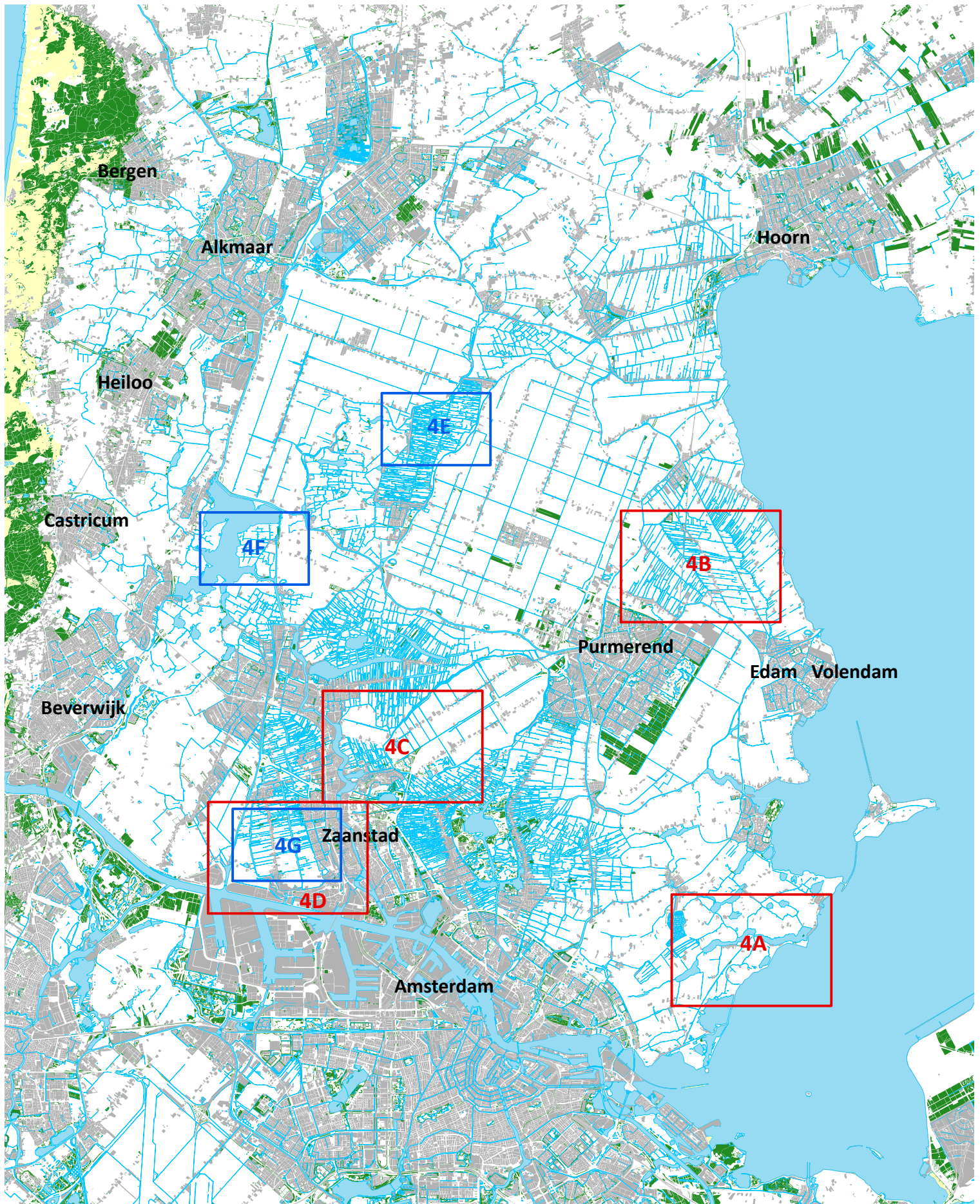

Kaart 3J, Verhogen waterpeil Waterland-Oost

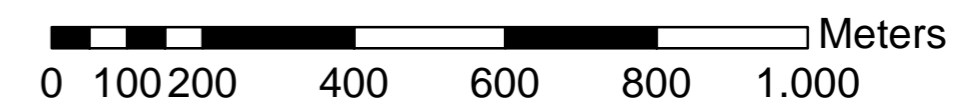

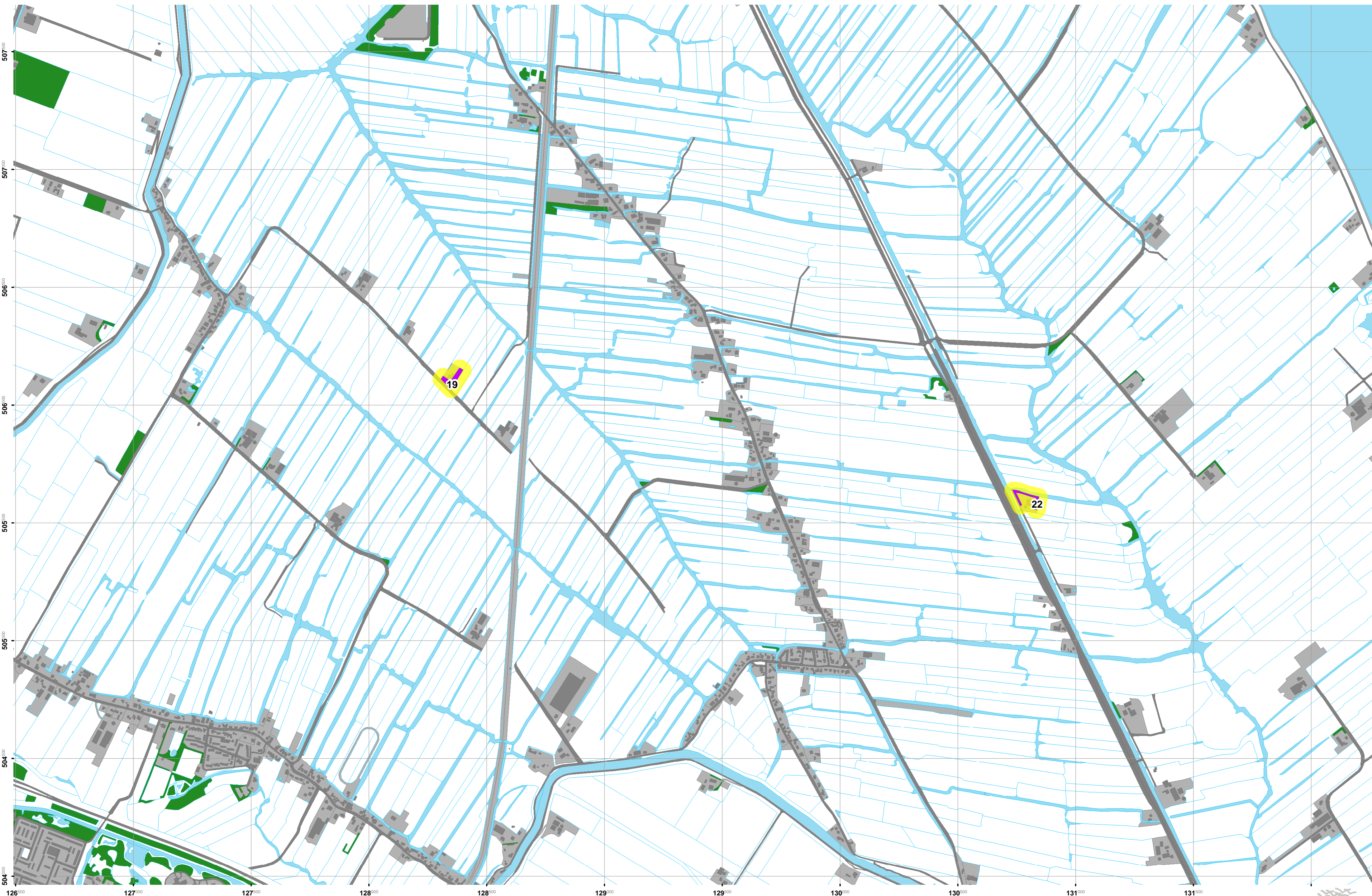
Kaart 4. Overzicht Bosjes en rietpercelen

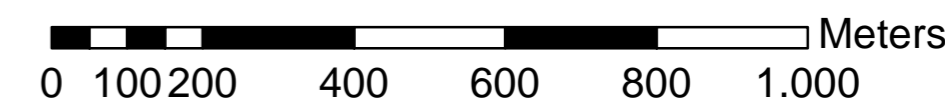

Kaart 4A, Bosjes, Waterland-Oost

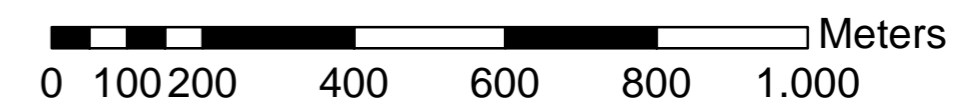

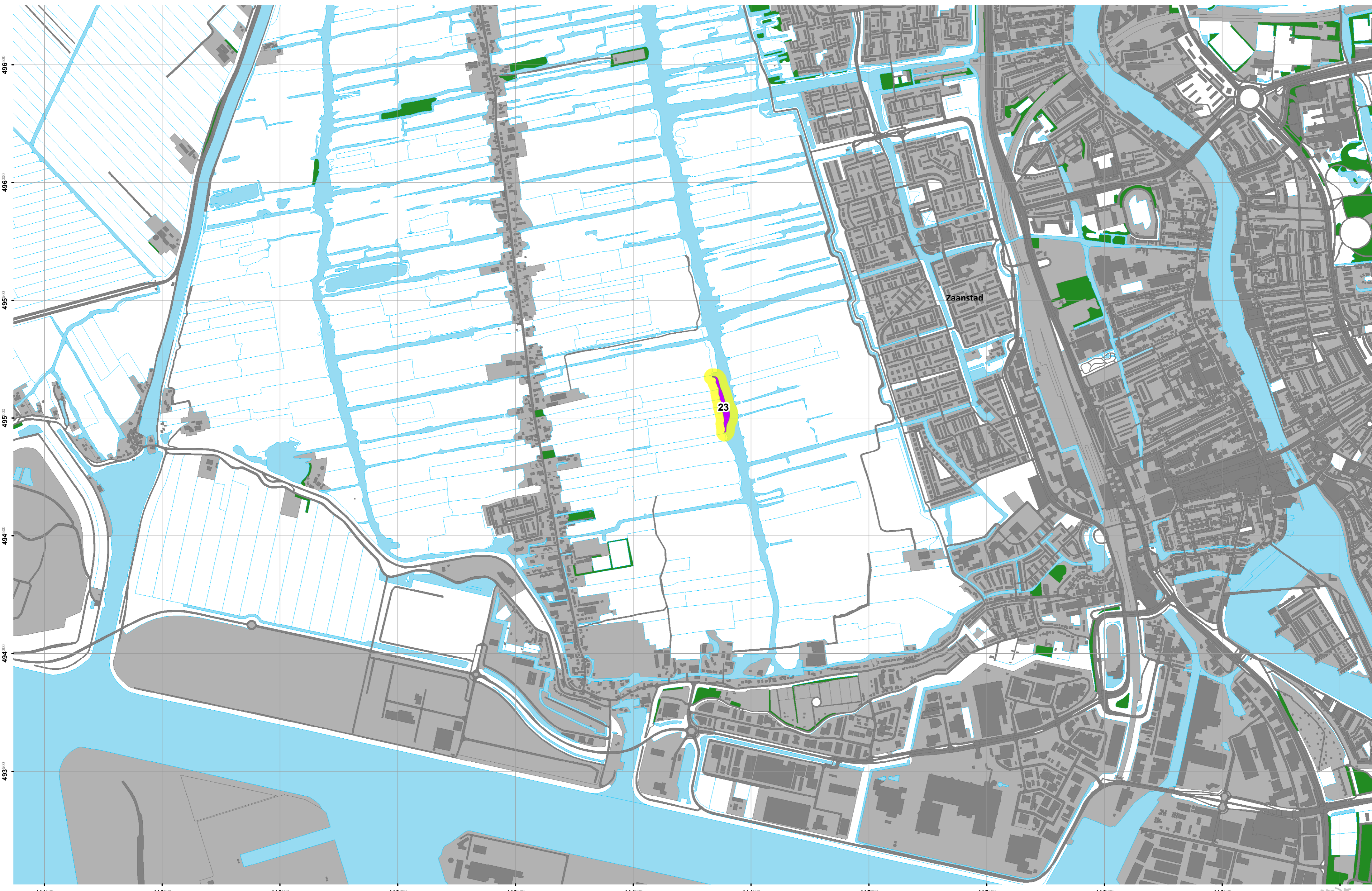
Kaart 4B, Bosjes, Zeevang

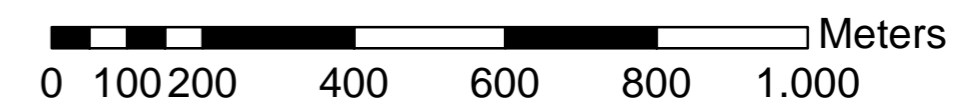

Kaart 4C, Bosjes, Polder Oostzaan en Wormer- en Jisperveld

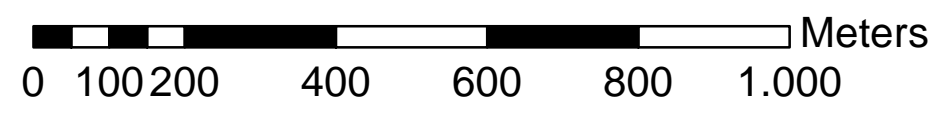

Kaart 4D, Bosjes, Polder Westzaan

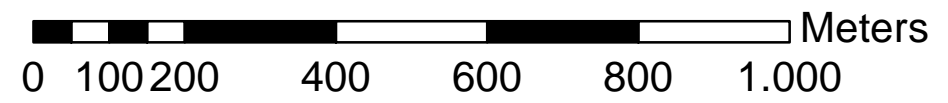

Kaart 4E, Rietbeheer, Eilandspolder

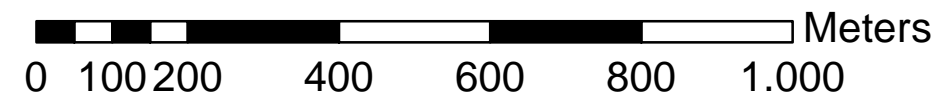

Kaart 4F, Rietbeheer, De Woude

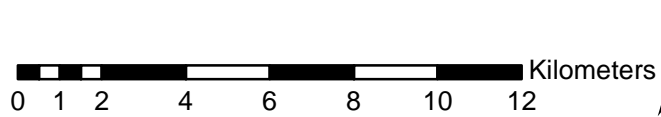
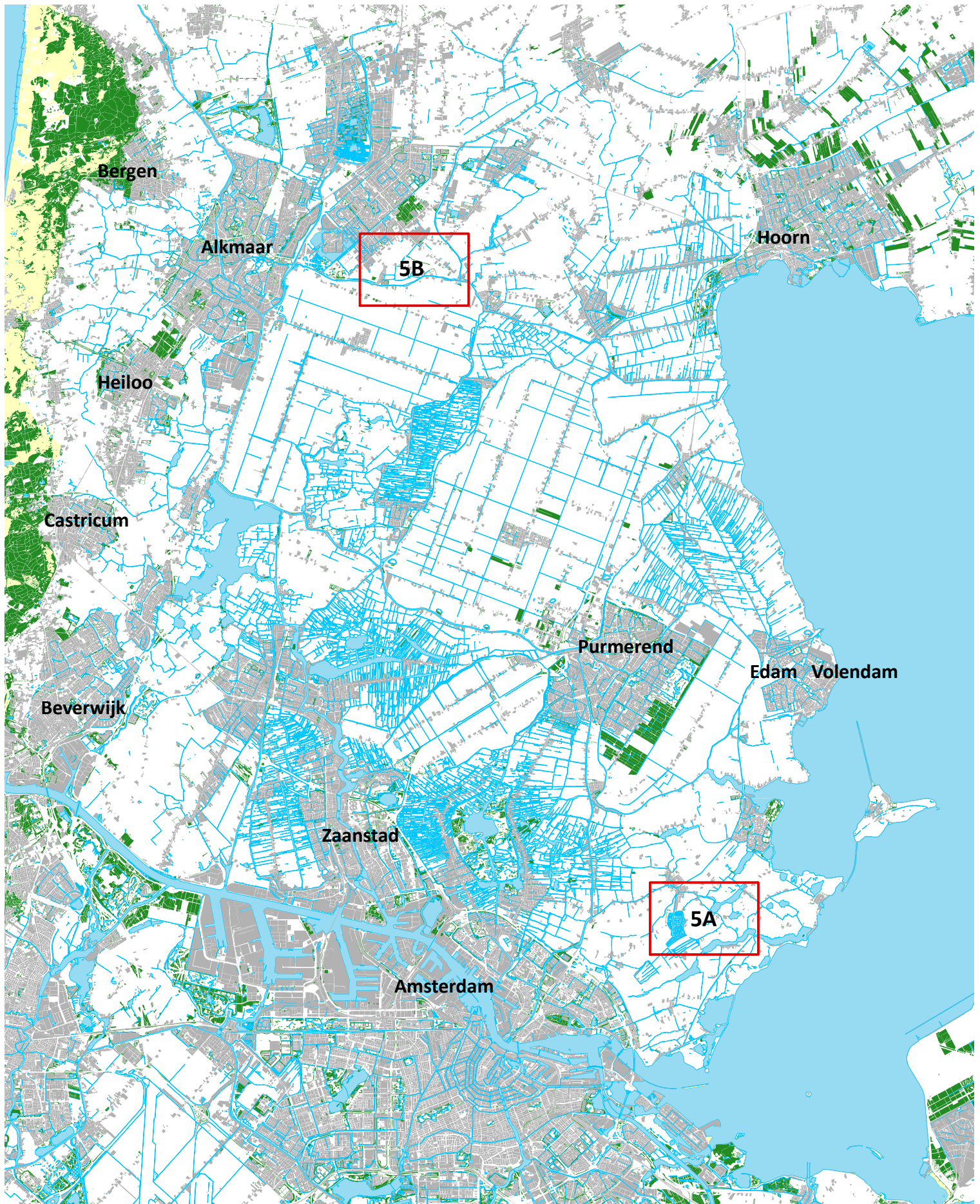

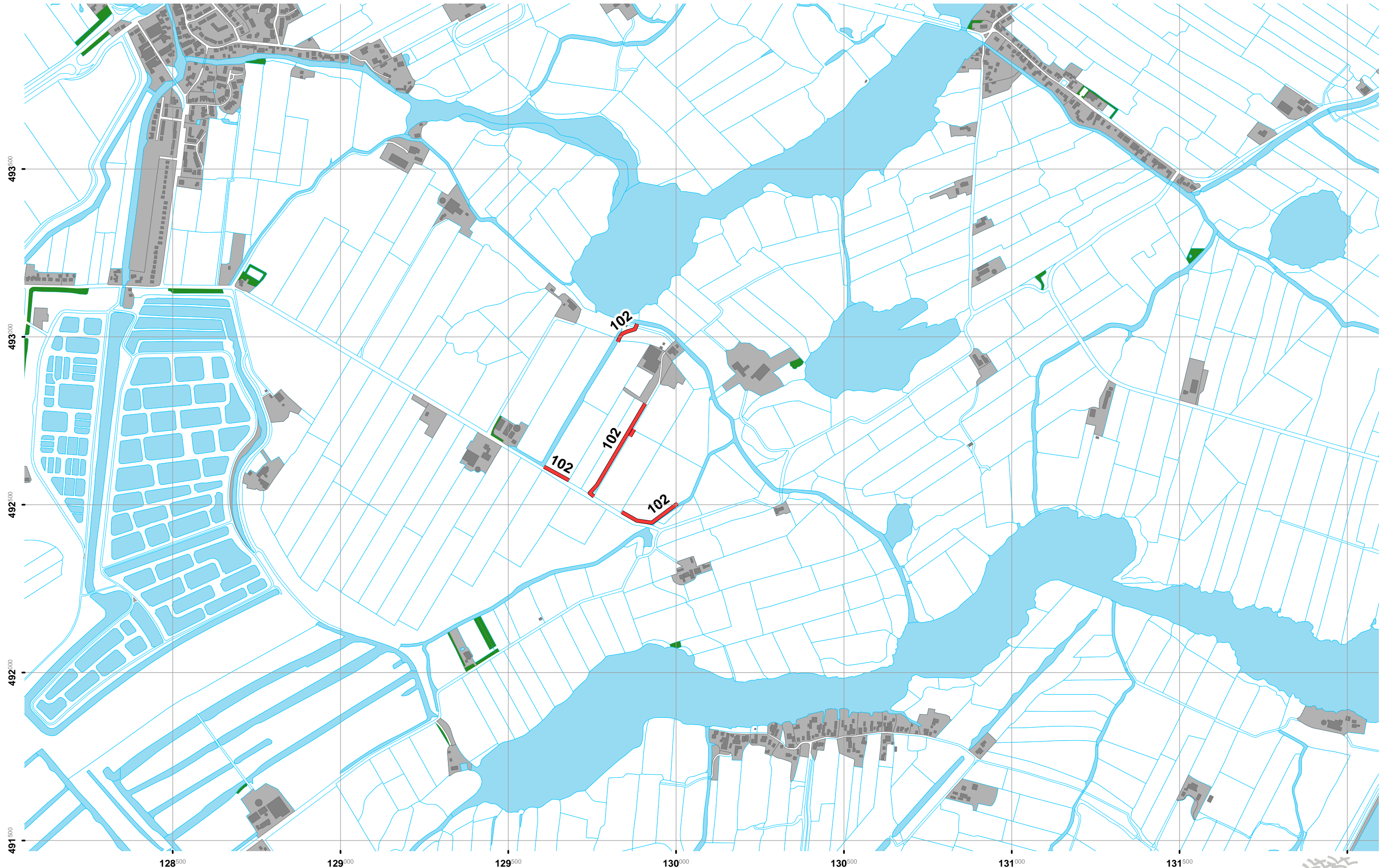

Kaart 4G, Rietbeheer, Polder Westzaan

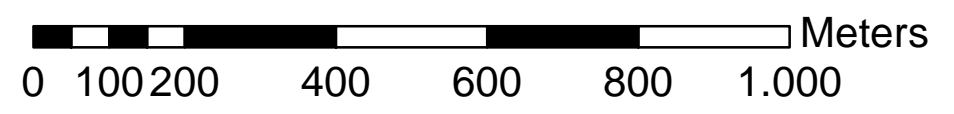

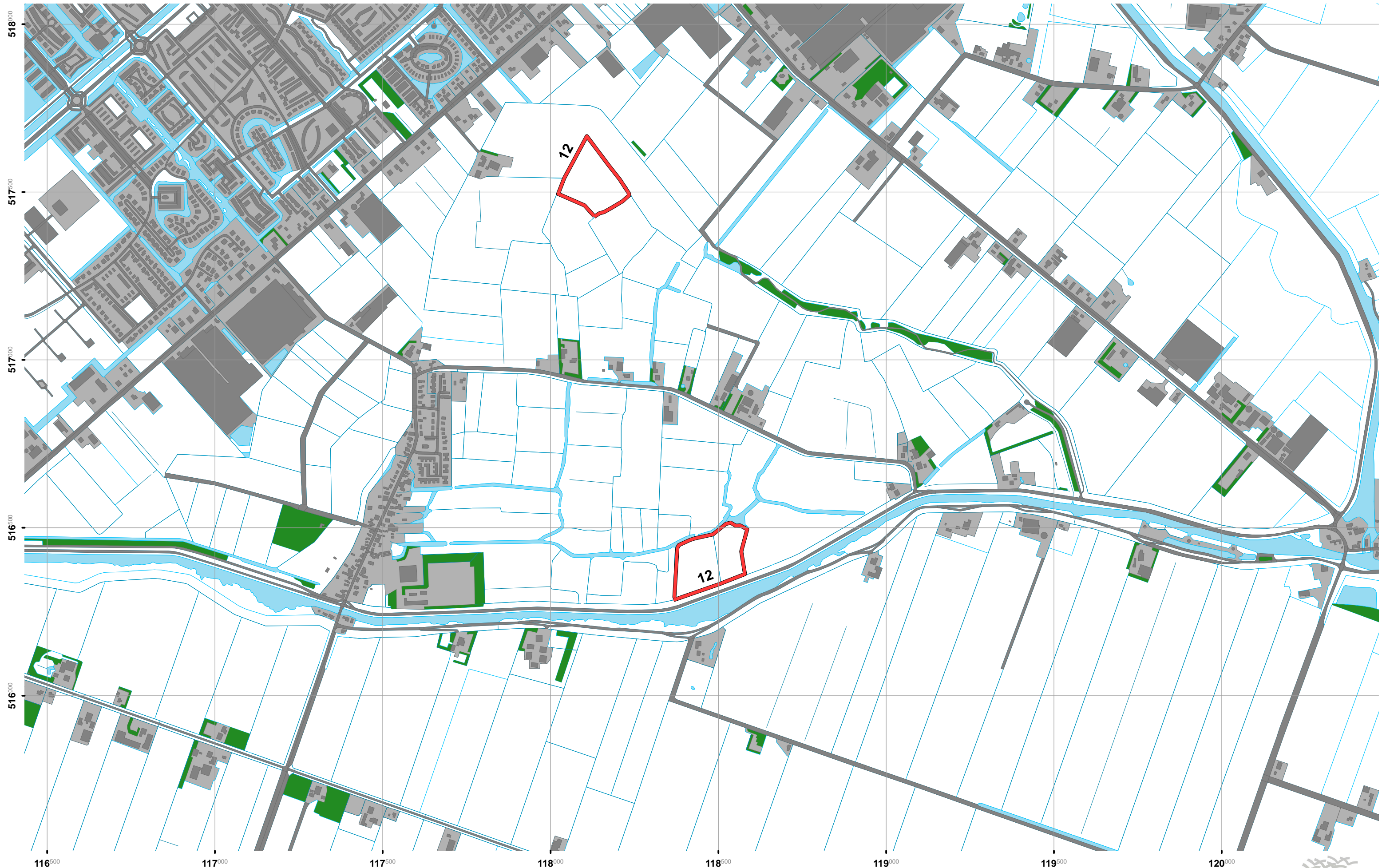
Kaart 5. Overzicht Vossenraster

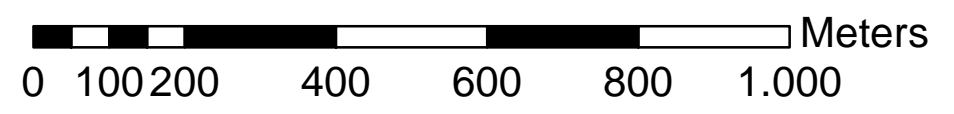

Kaart 5A, Vossenraster, Waterland-Oost

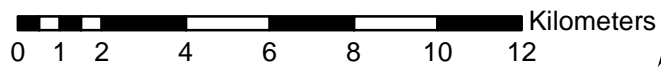
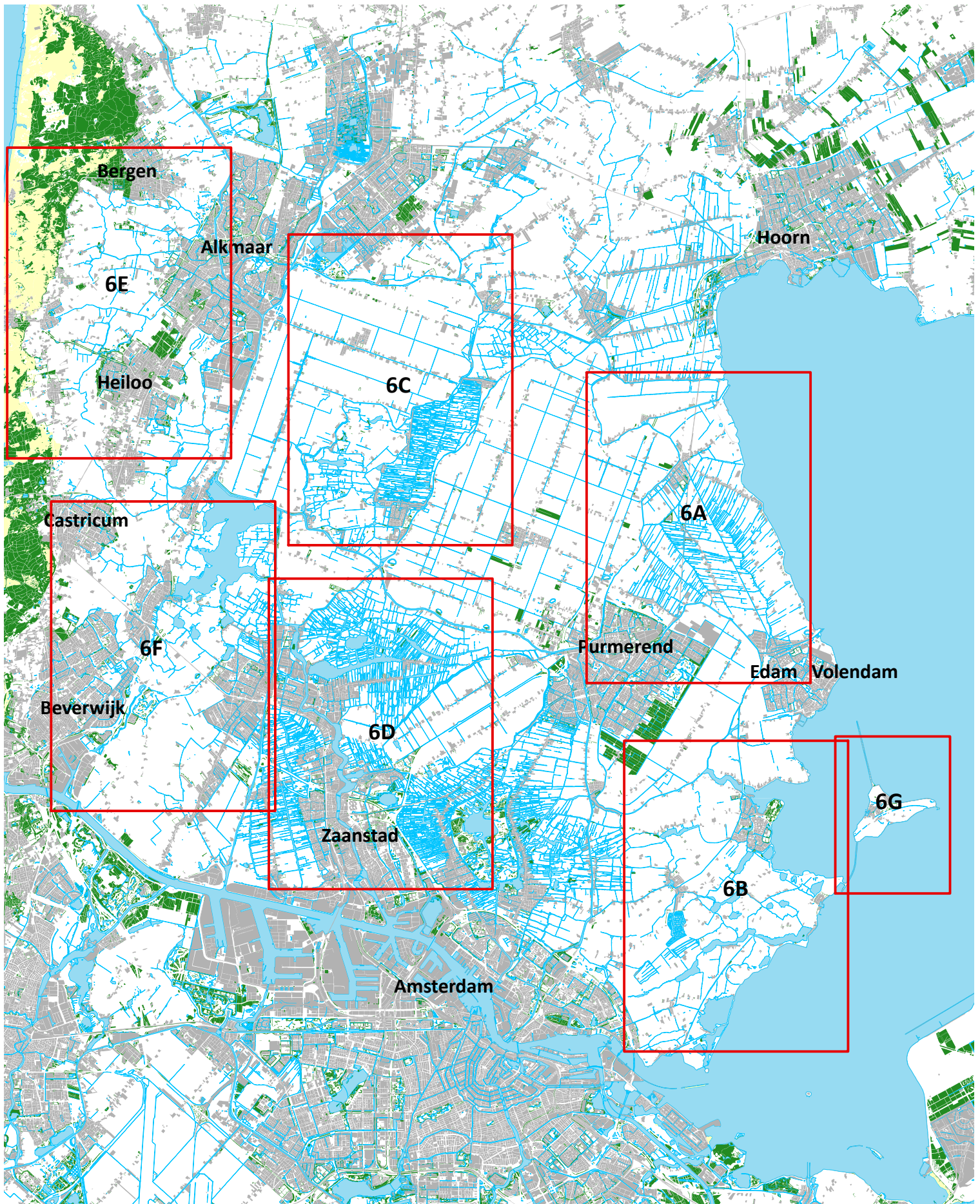

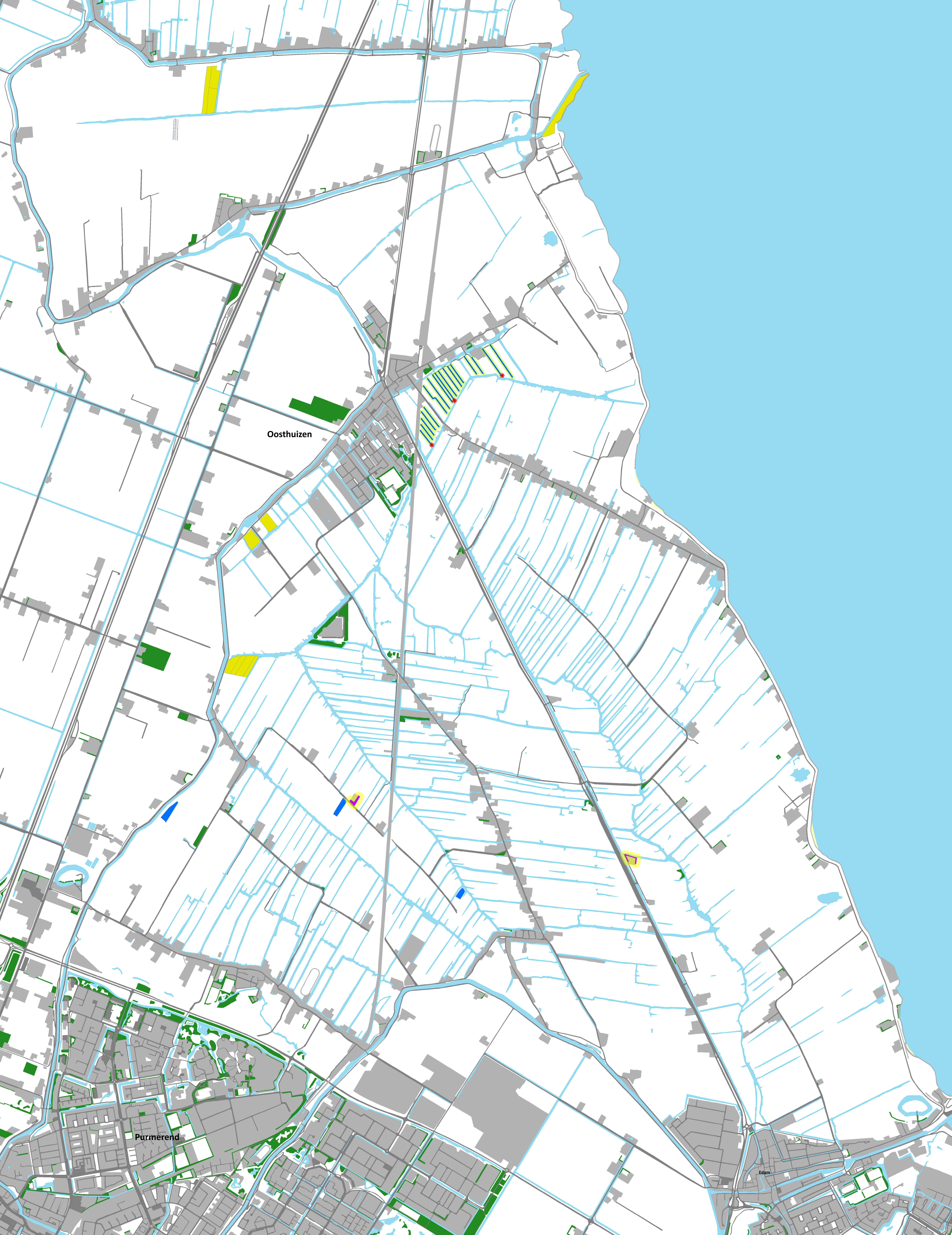

Kaart 5B, Vossenraster, Oterleek

Kaart 6. Overzicht alle maatregelen

Oosthuizen

Purmerend

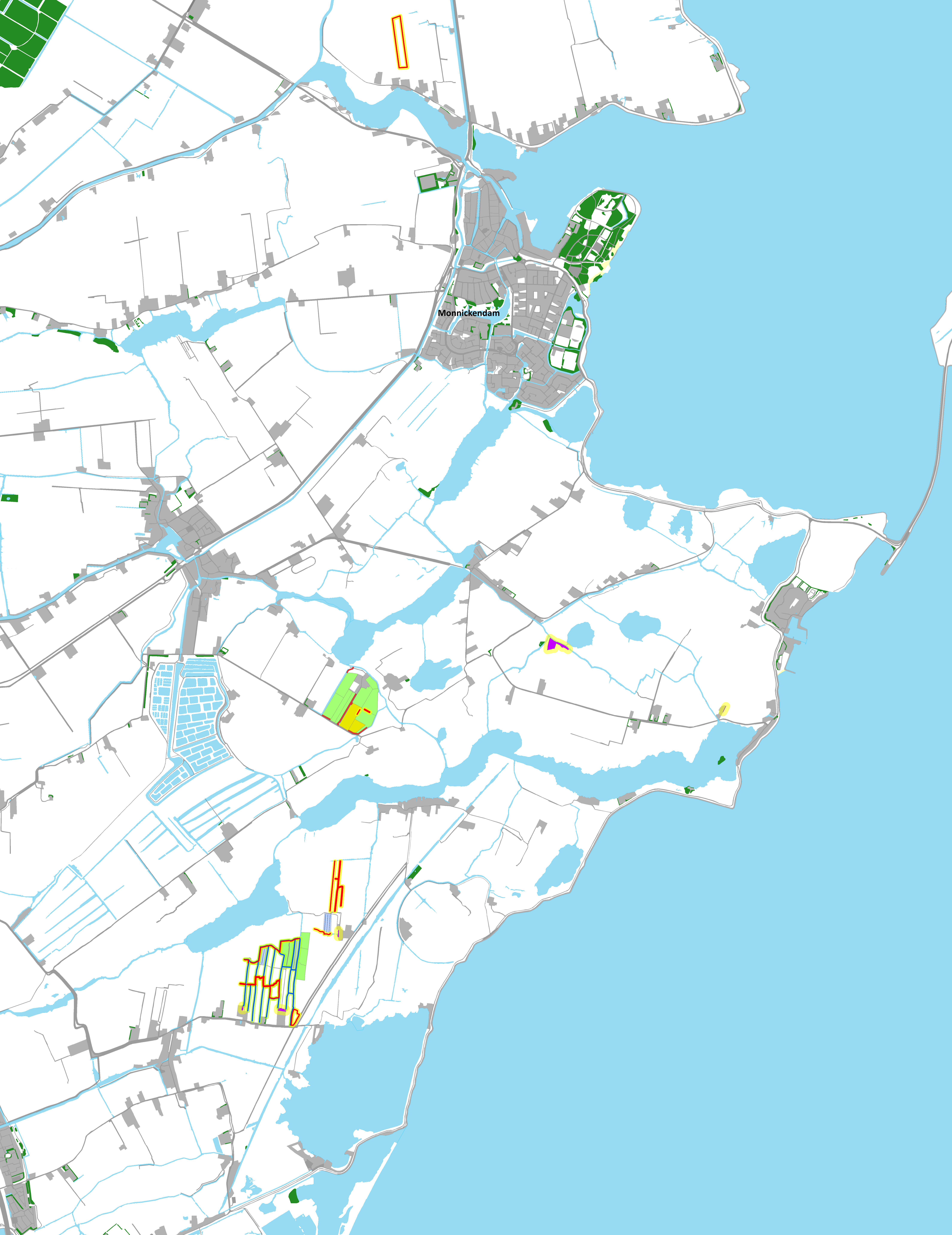
Edam

Legenda

- * Molens
- Vossenraster
- Weidevriendelijk talud
- Waterpeil verhogen
- Rietbeheer
- Bosjes
- Plasdras of greppelplasdras
- Kruidrijk grasland
- Weidevogelboerderij

Kaart 6A; Alle maatregelen, Zeevang

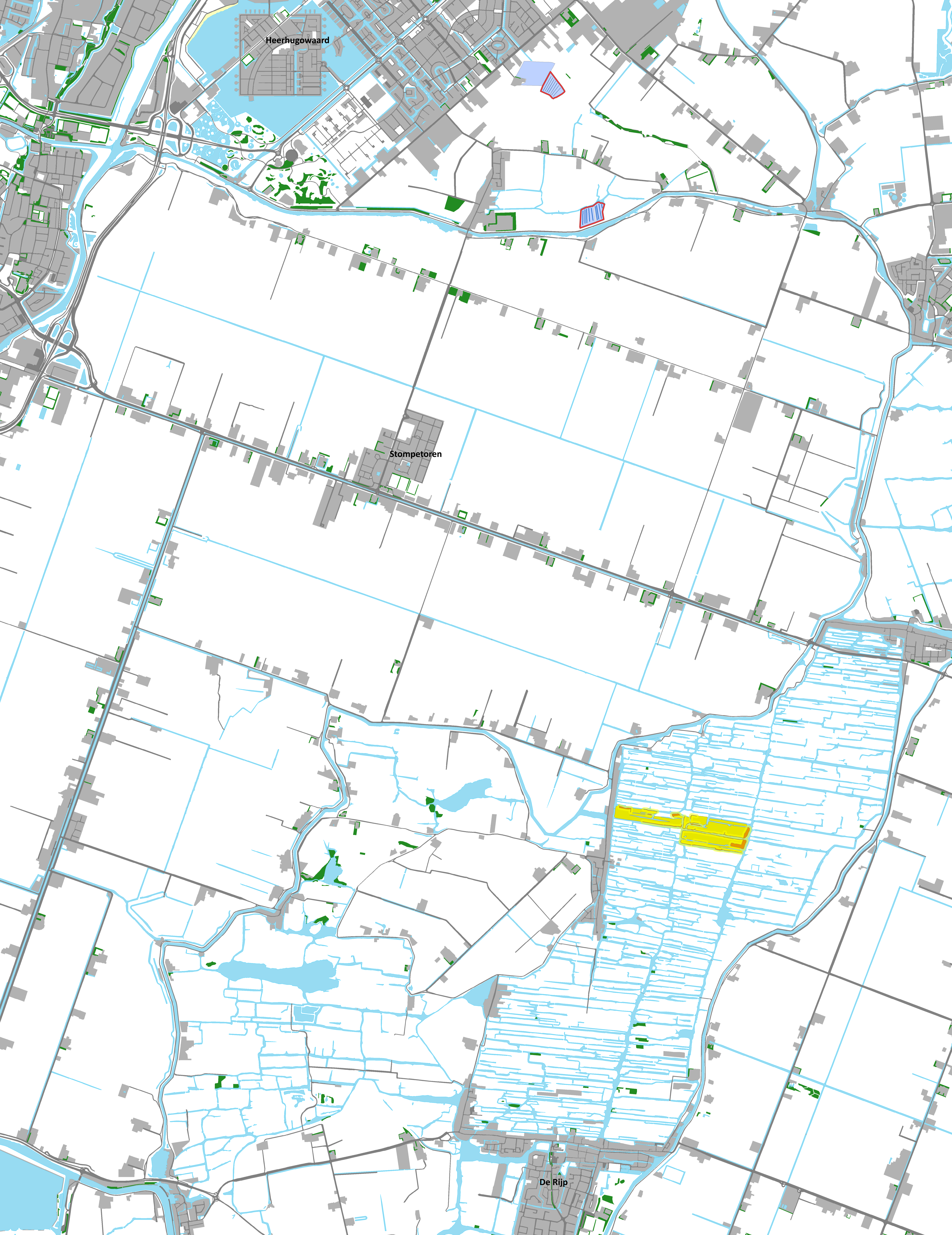
Kaart 6B; Alle maatregelen, Waterland-Oost

Legenda

Molens	Bosjes
Vossenraster	Plasdras of greppelplasdras
Weidevriendelijk talud	Kruidrijk grasland
Waterpeil verhogen	Weidevogelboerderij
Rietbeheer	

Kaart 6C; Alle maatregelen, Eilandspolder en Oterleek

0 500 1.000 2.000 Meters

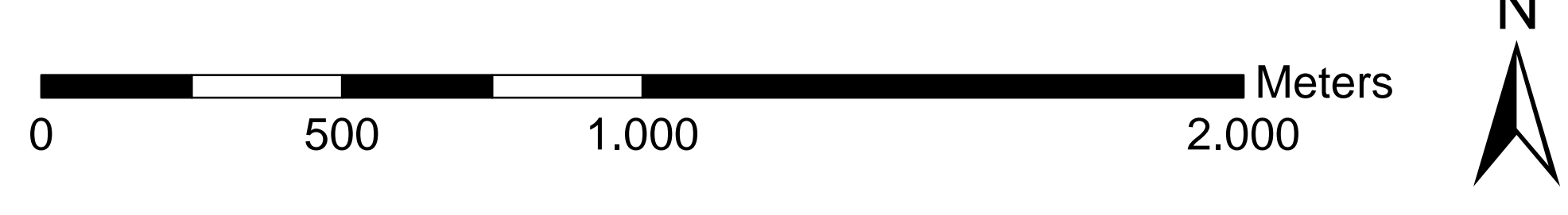
Legenda

	Molens		Bosjes
	Vossenraster		Plasdras of greppelplasdras
	Weidevogelvriendelijk talud		Kruidenrijk grasland
	Waterpeil verhogen		Weidevogelboerderij
	Rietbeheer		

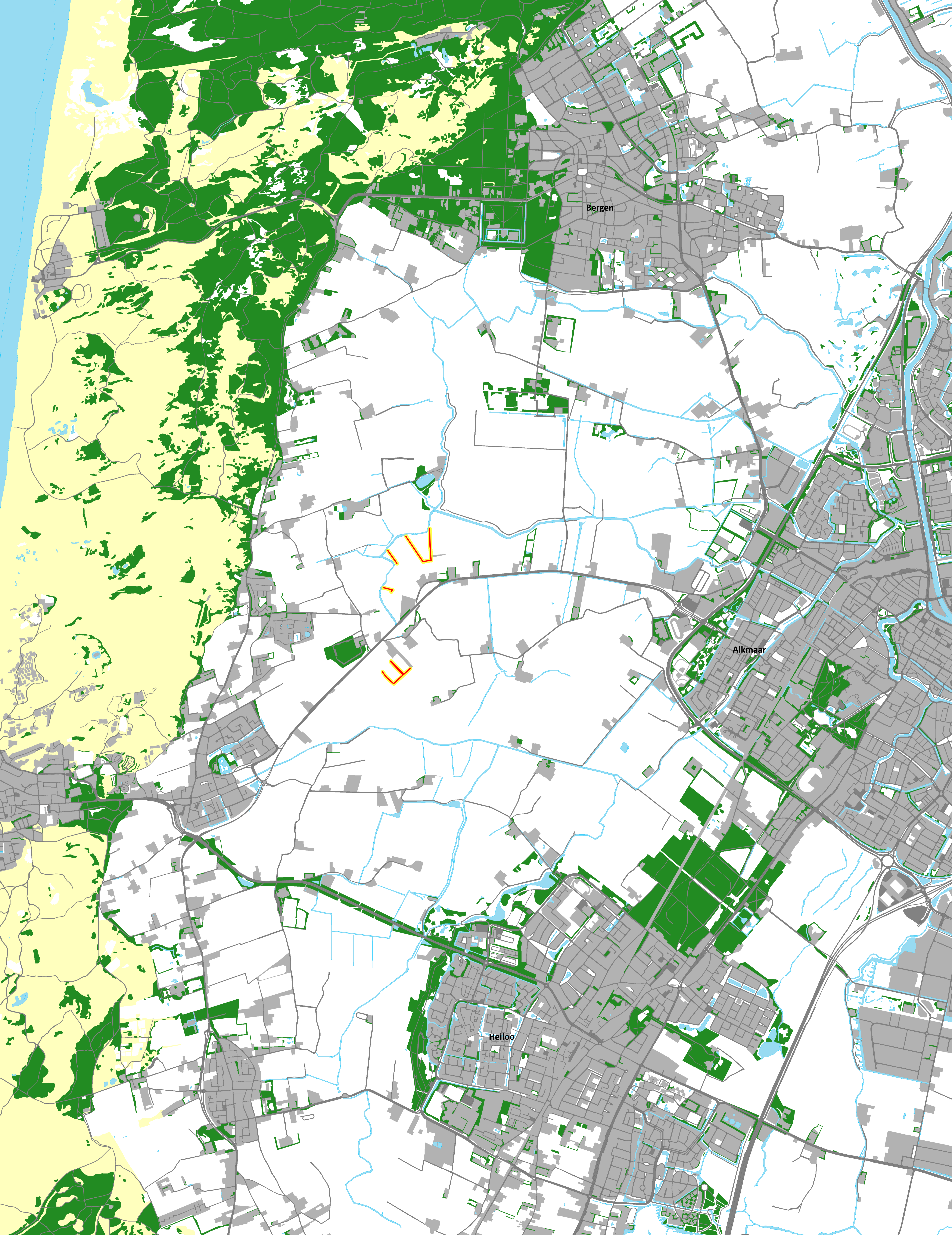

Kaart 6D; Alle maatregelen, Oostzanerveld, Wormer- Jisperveld en Polder Westzaan

- Legenda**
- * Molens
 - Vossenraster
 - Weidevogelvriendelijk talud
 - Waterpeil verhogen
 - Rietbeheer
 - Bosjes
 - Plasdras of greppelplasdras
 - Kruidrijk grasland
 - Weidevogelboerderij

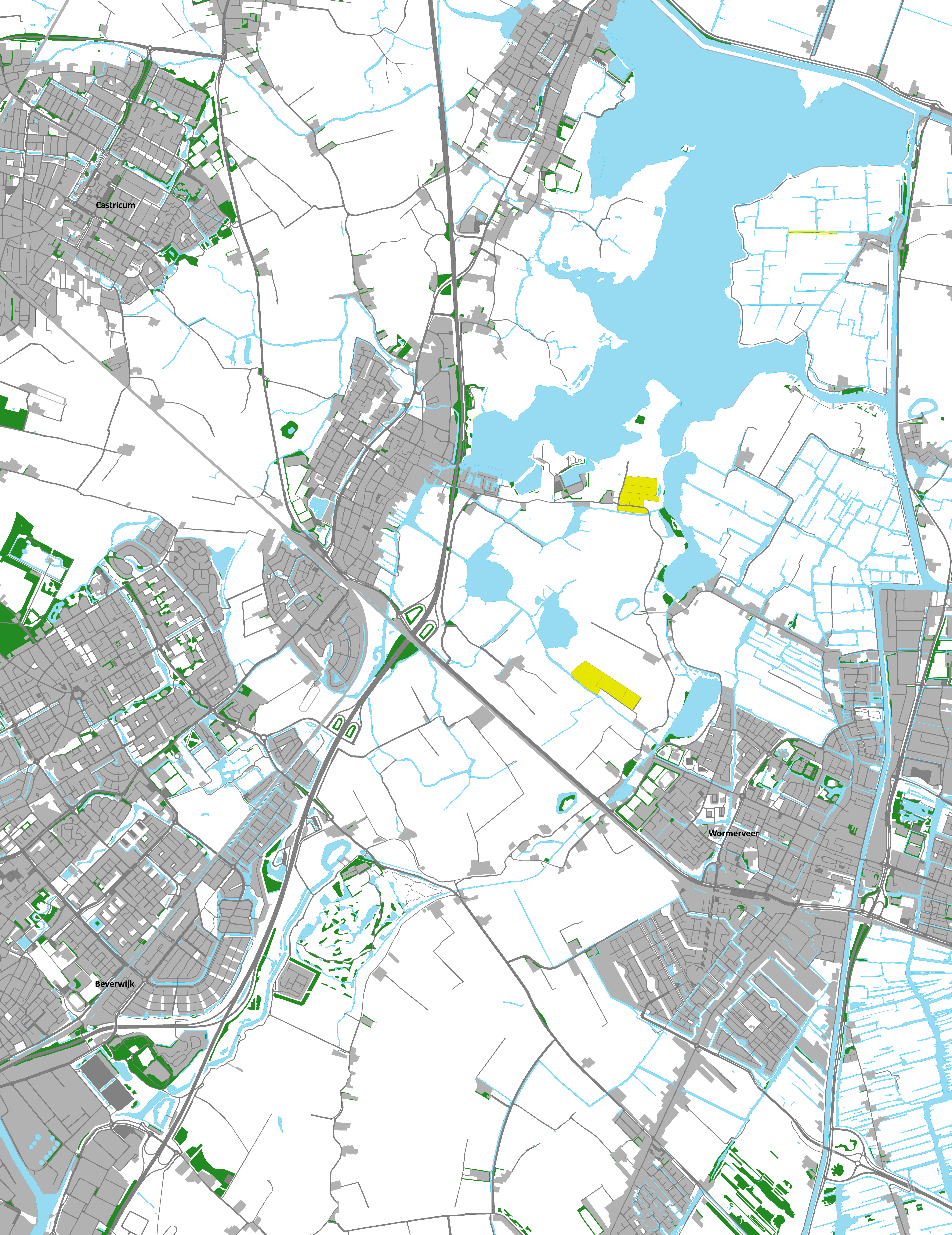
Kaart 6E; Alle maatregelen, Egmond

Legenda

	Molens		Bosjes
	Vossenraster		Plasdras of greppelplasdras
	Weidevogelvriendelijk talud		Kruidenrijk grasland
	Waterpeil verhogen		Weidevogelboerderij
	Rietbeheer		

Kaart 6F; Alle maatregelen, De Woude, Weijenbus en Vroonmeer

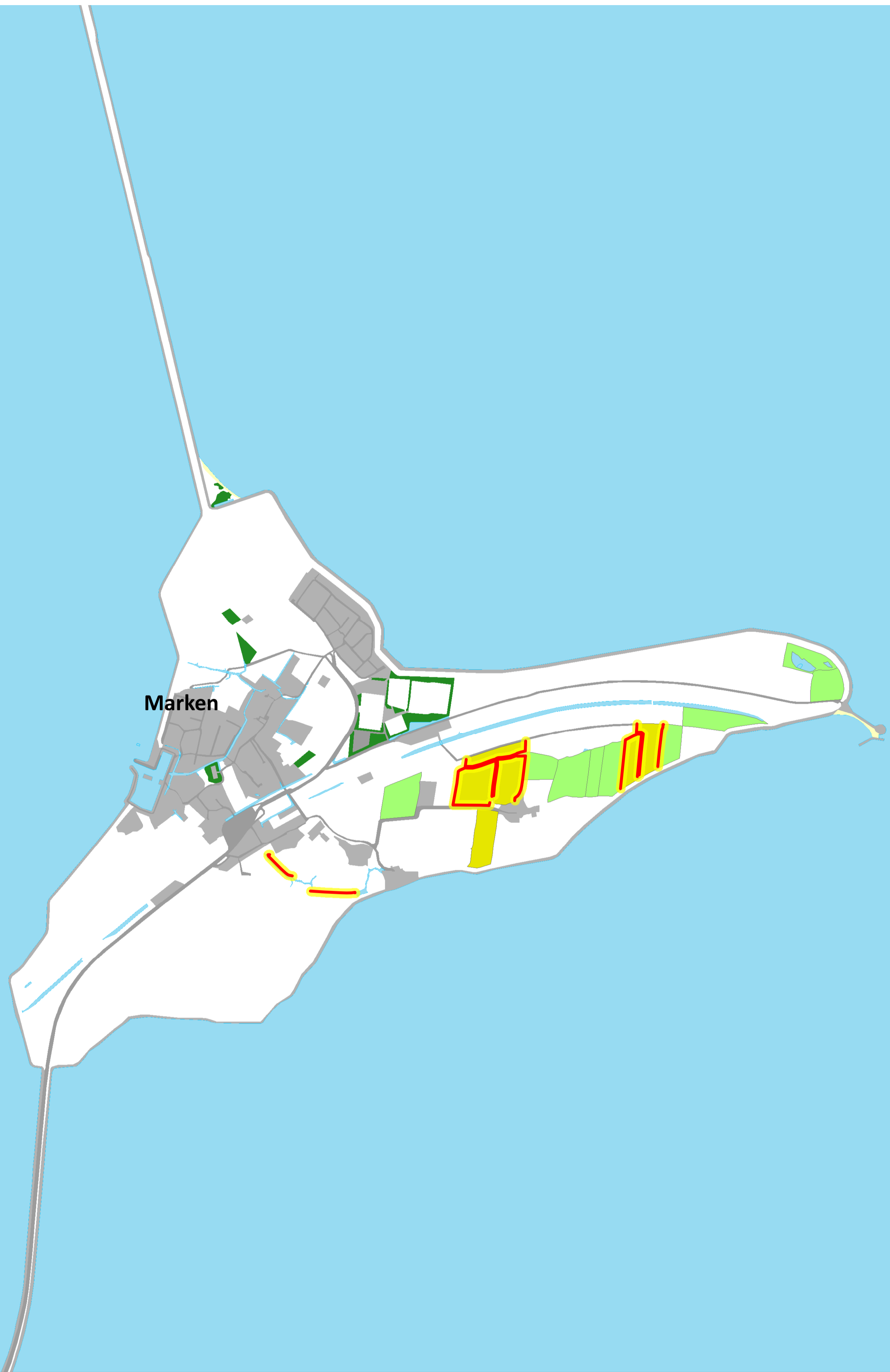
0 500 1.000 2.000 Meters

Legenda

- * Molens
- Vossenraster
- Weidevogelvriendelijk talud
- Waterpeil verhogen
- Rietbeheer
- Bosjes
- Plasdras of greppelplasdras
- Kruidenrijk grasland
- Weidevogelboerderij

Kaart 6G; Alle maatregelen, Marken

0 500 1.000 Meters

Legenda

	Molens		Bosjes
	Vossenraster		Plasdras of greppelplasdras
	Weidevogelvriendelijk talud		Kruidenrijk grasland
	Waterpeil verhogen		Weidevogelboerderij
	Rietbeheer		

